

pronken in 't oog van zichzelf en van anderen, dat hij zichzelf en anderen bedriegt. Matth. **XXII: 12**, daar kwam er zoo een tot in de **bruiloftsmaal**. De Apostel, die dit zag, zei : 2 Cor. **XI: 14**, de duivel kan zich veranderen in een engel des lichts. Hij deed het ook bij God omtrent Job; wat zegt hij, moogt Ge U zoo met Job ophouden, wel 't is hem maar om eigen belangen te doen, hij moest al zuiverder zijn, hij moest U dienen omdat gij het waardig zijt, Job 1. Zoo weet de duivel zich te veranderen in een engel des lichts. Wat zegt de Apostel, is 't niet wat groots? De dienaars des duivels weten zich te veranderen of 't dienaars der gerechtigheid waren, 2 Cor. **XI: 13**. Aan de andere zijde komt er bij, die inderdaad genade in hun hart hebben, dat ze altemets zulke kleine genade hebben, en die zijn nog minst in hun eigen gevoel en gedachten ; het koninkrijk is altemets als een klein mosterdzaadje, Matth. **XIII: 31**, het is altemets een **gekrookt** riet, Matth. **XII: 20**. Het is altemets zoo, dat het zijn eigen genade niet vernemen kan. Daarbij komt, dat een die maar gedaante bezit **op** zijn beste en schoonste, en een waar kind **Gods** op zijn slechtste, malkander zeer dicht bijkomen; dat maakt het onderscheid te zwaarder, en het maakt den kommer te **groter**; **zoodat**, als iemand bekommeid is, en de kommer gaat over zijn geestelijken staat, het en kan niet zijn, of hij zal gaan graven en verdiepen, en gij zult den kommer niet kwijt worden ; **zoo** lang als ge leeft, zal daar uw kommer en onrust over gaan, totdat gij den uitslag bij het bezit geniet.

Wat is een mensch gelukkig, die over zijn geestelijken staat bekommerd is, en als er dan iemand is die over zijn ziele waakt en zijn hart op de kudde zet, en weet het eene van het andere te onderscheiden, het kostelijke van het **snoode** te scheiden, en den verlegene bericht te geven, en den bedrieger te betasten en niet te sterken, en het harte van den rechtvaardigen niet te bedroeven! Als die bekommerde **zoo** een ontmoeten, die voeten moeten hun liefelijk zijn op de bergen, en dan moeten zulke ook altijd wel oplettende en opvolgende zijn. Als er **zoo** iemand is, die elk zijn bescheiden deel geeft, ze moeten altijd denken, ach wij moeten niet doen zuchten, die **zoo** aan ons doen,

Wij hebben naar onze geringe bekwaamheid ons eenigen tijd bezig gehouden over de kenteekens van den genadestaat, en in 't bijzonder over dat van de overtuigingen, die een **mensch** in den loop van zijn leven heeft. Het is heden de vijfde maal, dat wij door **Gods** groote goedheid daarover met u spreken. Laatst zeiden we, dat een mensch zware overtuigingen door zijne **cons-**

ciëntie kan hebben, en dat hij die wel aanzag voor overtuigingen door den Geest, en zich bedroog; dan dat de vromen ook zware overtuigingen door den Geest konden hebben, en die aanzagen voor overtuigingen, die maar door de consciëntie geschieden die deden ook kwalijk; toen hebben we die onderricht. Toen bleef ons over: eerst, dat de goddeloozen ook zware overtuigingen konden krijgen door oordeelen en bezoeken; dan, dat ook de vromen zware overtuigingen krijgen doorslagen; dan, dat het onderscheid groot is tusschen de **eene** en andere. Ik zeg, de eene hebben overtuigingen onder de slagen, maar 't zijn geen rechte: de anderen hebben ook overtuigingen onder de slagen, maar ze hebben er geestelijk werk bij; wat onderscheid is er tusschen die **beide**? Dat zijn onze drie dingen: let een weinig op die drie zaken.

I. Een onwedergeborene krijgt dikwijls zware slagen, en ze hebben bangheden en benauwdheden; God werkt zware overtuigingen in hen.

II. De uitverkorene wedergeborenen krijgen ook dikwijls zware slagen en ze hebben bangheden en benauwdheden.

III. De onderscheidene uitwerkingen, die de oordeelen in de eene en in de andere verwekken; het onderscheid is groot.

I. Wat het eerste **aangaat**: menig zondaar krijgt nepen en angsten in zijn harte; God zend ze plagen, oordeelen en bezoeken toe; het gaat de goddeloozen niet altijd **zoo**, dat ze geen banden hebben tot den dood toe; de toorn **Gods** wordt wel eens geopenbaard van den hemel over alle goddeloosheid en ongerechtigheid der menschen, Rom. I: 18. Het en zijn niet altijd vroolijke huizen, ze hebben ook wel slagen; daar komen ook in de huizen der goddeloozen wel slagen en zware oordeelen over man, vrouw en kinderen; in hun nering en beroep gaat het niet wel, het gaat hun alles tegen; ze zouden wel zeggen, als ge hen tegenkomt, noemt mij niet **Naömi**, maar noemt mij **Mara**: want de Almachtige heeft mij groote bitterheid aangedaan, Ruth I: 20. Hij schrijft bittere dingen tegen mij, Job XIII: 26. Niet alleen dat, maar een dorp, stad, politie, kerk, 't gaat altemets hard gedrukt onder de slagen; daar hangen zwarte wolken, die beginnen uit te regenen, daar komen schrikkelijke bezoeken. Ziet het in de eerste wereld; na den val wierd heel de wereld een gasthuis van ellende, God twistte met allerlei oordeelen, totdat de wateren kwamen en haar **allen** wegnam, Matth. XXIV: 37-39. In de tweede wereld. Let op het wijf Loths, zei Jezus, Luc. XVII: 32. Let op Pharao, **Rabsaké, Corach, Dathan** en Abiram; ze Wierden merkelijk door de oordeelen omgekeerd.. Uit die dingen blijkt het, dat God de goddeloozen bezoekt, en dat

heeft God ons laten beschrijven tot voorbeelden en tot waarschuwingen, opdat wij geen lust zouden hebben aan hunne zonde. 1 Cor. X: 6, 11. Indien gij u niet bekeert, zegt de Zaligmaker, gij zult **allen** desgelijks vergaan, Luc. XIII: 3. Gij ziet dan, God tuchtigt ook de goddeloozen. Hoe zijn ze dan gesteld, wat werkt het in hen? Dat werkt in hen overtuigingen, Het is niet altijd zoo, dat God moet zeggen, zij zijn geslagen, maar zij en hebben geen pijn gevoeld, als Jer. V: 3; en Jes. 1: 5, Waartoe zoudt gij meer geslagen worden? gij zoudt des **afvals** te meerder maken. Hun harte is niet altijd als een diamant, 't en gaat **zoo** niet altijd. Wat werkt het dan wei in hen?

1. Ze liggen te schreien, daar komen tranen, gij zoudt ze op hun bed vinden **weenen**, ze gaan al huilende. Ziet het in 't boek der Richteren, Kap. II: 4, 5, daar komt een Engel, die vertoont hun **Gods** oordeelen, ze schreien zich tot water, en ze noemen de plaatse Bochim. Jer. XXX: 15, Wat krijgt gij over uw breuke, dat uw **smarte** doodelijk is? Het eerste is, om de oordeelen zult gij ze met tranen vinden.

2. Die oordeelen werken op het hart van de **goddeloozen** zoo wel, dat ge geen moeite hebt om ze te overtuigen van hun schuld, en van de Goddelijke rechtvaardigheid; ze willen wel weten, dat het om hun zondig gedrag is, en ze rechtvaardigen God in Zijn doen; dan komt er belijdenis van zonden : 't **zou** er wel al uitkomen, wat er in hun harte is, al zou het tot hun schande zijn; ja dan erkennen ze de rechtvaardigheid **Gods**. Pharao, **zoo** wakker als hij geslagen wierd, perste hem zijn consciëntie, dat hij zei, ik en mijn volk zijn goddeloos, maar de Heere is rechtvaardig, Exod. IX: 27. Ziet het ook in de groote belijdenis van **Ezra** en Nehemia en Daniël; daar stond het gansche volk en deed mede belijdenis.

3. Als God slaat, **zoo** vernederen ze zich, ze **weenen** en doen beloften, **zooveel** als ge wilt, ze zullen zich beteren. Ps. LXXX, laat ons leven, wij zullen ons niet meer tot afwijkingen begeven; helpt ons alleen ditmaal, Heere, wij eischen maar eene redding, en **zoo** wij ons dan niet beteren, dan niet meer. **Zoo** deed Pharao, bidt vuriglijk tot den **Heere**, en ik zal Israël **laten** trekken.

4. Behalve dat, **zoo** werkt het dit in hen, een zichtbare vernedering: ze doen hun sieraad af, en ze zouden wel overvallen tot een alleruiterste. Ziet dat in Achab; hij liet zijn hoofd hangen als een **bieze** in een zak, en deed **asch** op zijn hoofd, en ging langzaam ; 't **was** een groote verootmoediging ! 1 Kon. XXI: 27, De Koning van Nineve, hij staat up van zijn troon, ze deden

zakken aan, en mensch noch beest moest iets eten of smaken. **Jona 111: 5-8.** Ja 't **gaat zoo** hoog, dat ge het zelfs in **Gods** kinderen **zoo** niet zien zult.

5. Het gaat **zoo** hoog, dat ze zelfs een vastendag houden; ze laten een biddag komen, ze hebben er niet tegen. **Zach. VII: 5,** wij hebben geen **één** dag onze zielen gekweld, maar tweemaal 's jaars in de vijfde en in de zevende maand hebben wij biddag gehouden. **Jona 111,** Daar vastte een geheel Koninkrijk, en zij deden het allicht beter als wij, de koning, de **grooten,** de kleinen, de beesten.

6. Zijn ze **zoo** wel, dat ze er in 't eenzame en in gezelschappen met malkanderen over spreken, hoe dat ze God zullen tegemoet komen. **Micha VI: 6,** Heere, zeiden ze, wat wilt Ge hebben, onze kinderen, ons goed, onze beesten, wilt Ge het lekkerste van het land hebben, wij zullen het U brengen in menigte. Neen, zegt God,

7. Dat werkt het wel in hen, dat ze in een verbond met God komen, dan is 't, ik zweren het U, dat ik U waarachtelijk dienen zal, **Ezra X. Neh. X. Jer. XXXIV.** Als gij thuis komt, leest dan dat laatste opmerkelijke kapittel eens, gij zult er zulke wonderlijke zaken in vinden. Zij Wierden geperst door de Chaldeën; wij zullen in een verbond met U **kómen,** zeggen ze tegen den Heere; daar nemen ze een kalf, en ze snijden de stukken midden door; wij zullen ons beteren, zeiden ze, en wij zullen elk zijn knecht en zijn meid vrij uit laten gaan; dat was geschied, maar **zoo** wakker en was de zwaarigheid niet weg, of het was gedaan.

8. Het werkt dat wel, al hebben ze er tevoren mede gespot, en gezegd, de Heere doet geen goed en de Heere doet geen kwaad, en wie is de Heere! Dan is 't, dit is de vinger **Gods!** dit is een roede, die God besteld heeft! dit is niet bij geval, zeiden de Philistijnen, maar het is de hand **Gods,** 1 **Sam. VI.** Die goddelooze Koning, als **Samaria** belegerd was, zei, dat kwaad is van den Heere, 2 Kon. VI : 33.

II. Gij zult zeggen in uw hart, werken de oordeelen in een kind **Gods** ook wel overtuigingen? God bezoekt hen ook altemets eens met oordeelen, maar het doet in hen zulk een goed werk; ze brengen hen wel tot ware bekeering, en wel tot zulk een vernederden toestand, zoodat ze er door komen tot geloof en blijdschap. Let eens op een Manasse, een uitverkorene, zulk een goddelooze, 2 Chron. **XXXIII: 11-43,** ze brachten hem tot zulk een berouw, hij viel in en vernederde zich voor den Heere. Ziet het in den verloren Zoon; hij kwam tot het alleruiterste, toen wist hij geen raad; ik zal opstaan, zegt hij, en gaan belijden wat ongelukkig

mensch ik ben, en zien of ik **zoo** terecht kan raken, Luc. XV: 14-20. Let eens op dien moordenaar, hij valt voor God in, daar aan het kruis; hij had het voor geen menschen willen doen, en misschien voor de justitie niet; en daar wordt hij overtuigd onder dat middel van 't scherpe oordeel, Luc. XXIII: 42. Let eens op een Job, David, en anderen; hun sprake wijst het uit. Ziet het in Job: Nu ziet **U** mijn ooge, en nu verfoeie ik mij, **ende** ik hebbe berouw in stof en assche, Job XLII: 5, 6. Wat was David overtuigd als hij gedrukt werd door de ziekte van **zijn** kind, 2 Sam. XII. Wat Wierden de vromen dikwijls niet klein, als God hen drukte? **Jona**, door den storm in zee zijnde, en in den visch rakende, wat **wierd** hij niet week? Paulus, door den scherven' doorn in het vleesch, raakte hij niet tot ootmoed, in plaats van tot hoogmoed ? De banden der ellende werken groote overtuigingen in een kind **Gods**. Daar hebt ge ons tweede stuk,

III. Nu moeten we het derde zien, daar het al op aankomt; wat onderscheid is er tusschen den **eene** en tusschen den anderen? Gij zult een goddeloos mensch nevens een vroom mensch zien staan, en de goddeloozen zullen dikwijls meer misbaar maken als de vromen; is er wel een onderscheid? Ja. Let er op :

1. Eerst, eer dat **een** zondaar onder de oordeelen raakt, komt er **dan** eens bij, en zegt eens, God zal **u** bezoeken, en weest dan zijn vriend. Hij gelooft het niet, hij spot er mede, het heeft geen ingang; dat zal mij niet treffen, zegt hij, dat gezicht is nog voor vele dagen, God en doet geen goed noch Hij en doet geen kwaad, ik zal vrede hebben, of ik schoon naar mijns harten goeddunken wandele, Deut. XXIX: 19. Eer hij bezocht wordt, komt, beziet hem dan eens terderge, en als ge dan zegt, God zal **u** bezoeken, dan zou hij **u** wel drukken en slaan. Dan spot men met de Profeten, 2 Chron. XXXVI: 16, Maar hoe is 't met een kind **Gods**, die zich vergrijpt ? Komt er iemand, die zegt, dat zal **u** niet wel bekomen, God zal dat thuis zoeken, dien ban, die lekkere bete; ik geloof het, zegt hij, ik neem het aan, ik heb het al geloofd, eer gij het mij **zeidet**, ik stel het niet verre. 2 Chron. XXXIV : 19-22. daar is het wetboek van Mozes, koning, zeiden ze: hij las er in, och **zeide** hij, ik **geloove** dat het komen zal, mijn hart is **zoo** week, **zoo** bekommerd; gaat, vraagt het eens aan de Prophetes, of het haast komen zal. 2 Sam. XXIV, daar komt de Profeet Gad tot David met een harde boodschap; wat kiest gij ? de pest drie dagen, of den honger in uw land, of te vlieden voor het **aangezichte** van uw vijanden? Wat doet hij ? zet hij het verre? och neen,

maar het heeft ingang; ik geloove het, och man, het valt mij **zoo** bang. **Dat** is het eerste onderscheid.

2. Het tweede onderscheid van den **eenen** en van den anderen is hierin: als nu een mensch commissie van **hooger** hand heeft, en zegt, of gij kwaad of goed zijt, of gij spot of niet, ik weet van wien ik mijn boodschap heb, en ik zal ze **u** evenwel aanzegge, en als hij die commissie dan trouw doet, dan zijn de goddeloozen boos, en ze zouden hem ik weet niet wat wel willen doen, en zeggen: houdt gij uw mond, en laat anderen spreken, die mij flatteeren; dan haten ze de Micha's, de Eliassen, de Amossen en zijns gelijken; die man, zeiden ze van Jeremia, Kap. XXXVIII: 4, zoekt **dezes** volks vrede niet, maar het kwaad, dien kunnen wij en het volk niet dragen. **Zulken** zouden ze dan wel wegzenden, ze slaan, en in 't gevangenhuis zenden, en ze spijzigen met water en brood der bedruktheid; **weg**, is 't dan, met zulk een prediken, wij willen dat niet verstaan; wilt gij **zoo** spreken, dat zal **u** het leven kosten; en ze **meenen**, dat ze zulke groote bazen zijn. Arme wurmen! dat is **dan**, gij doodt de Profeten des **Heeren**, die Ik tot u gezonden heb. Matth. XXIII: 37, Jeruzalem, Jeruzalem, gij die de Profeten doodt en steenigt die Ik tot u gezonden heb!

Hoe is 't met de **vromen**? Komt daar een man **Gods**, die zegt: **uw weg** is niet recht, en spreekt hij als eene Zone des donders; ik heb niet tegen u, zeggen ze, maar ik haat die pleisteraars met looze kalke, ik zou ze wantrouwen, en ik zou nog naar een trouwe vragen, al stonden er honderd **flatteurs**. **Zoo** deed Josaphat, 1 Kon. XXII: 7, 8, ze hebben hun oog op **zulken**, en zeggen: is hier nog niet een trouw en geoeffend man? ik **hate** hem, zei Achab, hij profeteert over mij niets goeds; ei, Koning, zei Josaphat, spreek **zoo** niet, ik heb **zulken** lief, laat hem eens halen, ik wou hem gaarne wel eens **hooren** spreken.

3. Het derde onderscheid is: als een zondaar zich verootmoedigt onder de slagen, het is maar geveinsd; zijn de oordeelen maar weg, dan scheelt het hun niet, of God hun vriend is of hun vijand. Dat blijkt uit het Woord, Jer. XLIV: 10, ze hadden **zoo** veel bezoeken gehad, en nu moesten ze ten lande uit; en wat zegt de **Propheet** van hen? Tot up dezen dag toe zijt ge nog niet verbrijzeld van harte. De vromen, als ze zich verootmoedigen, het is **zoo** oprecht en **zoo** hartelijk. Joël II: 13, Scheurt uw **herte** **ende** niet uwe **kleederen**. De Profeten zeiden **zoo** dikwijls: O mijn ingewand! mijn ingewand! wanden mijns herten! mijn **herte** maakt **getier** in mij, Jer. IV: 19. De offeranden **Gods** zijn een gebroken geest; een **ge**-**gebroken** **ende** verslagen harte en zult Gij, o God niet verachten,

Ps. LI: **19**. Och Heere, zeggen ze, of ik al schrei, belove, **belijde**, als het zonder harte is, dan is het niet **niet** alle. Dat is het derde onderscheid.

4. Nu het vierde; gij hebt misschien wel onder bezoeken geweest, legt er uw hart eens nevens. Als **zoo** een zich verootmoedigt voor den Heere, **zoo** wakker en houden de bezoeken niet op, of al het verootmoedigen houdt ook op; en ze zouden wel zeggen, ik ben verlost om gruwelen te doen; zou ik **zoo** gaan leven, als **zoo** een verootmoedigde past, dat zou mij een last zijn; 't is een schrikkelijke zaak in hun oog, ze kunnen niet resofveeren om aller zonden vijand te zijn; en aangaande hun trein van leven, ze **gaan** **zoo** al in hun zondigen voort, tegen de schrikken van de consciëntie en van de oordeelen aan, Rom. 1. Maar hoe is een kind **Gods**, die zich verootmoedigt voor den Heere? Zou ik weer tot dwaasheid **keeren**, zegt die? geen bitterder ding zou er mij kunnen wezen. Zou ik dit den Heere vergelden, dat ik de zonde zou gaan doen nu ik gered ben? zou ik stank voor dank aan God gaan geven? Dat zij verre?

5. Doet er nog een vijfde onderscheid bij, en dat is dit: dat de zondaar onder de bezoekende hand van God zegt, waartoe dit verlies? Daar is **immers** geen nuttigheid in? zult ge afbreken dat ge gebouwd heb? de weg des **Heeren** is niet recht, Ezech. **XXXIII**: 17.

Hoe is 't met de vromen? Och Heere, zeggen ze, het schijnt als Gij mij slaat, maar het is geen schade, op het einde van de slaande roede is honig. Ps. **CXIX**: **71**, 't Is mij goed dat ik verdrukt ben geweest, opdat ik Uwe inzettingen leerde; en vs. 67, eer ik gekastijd en verdrukt wierd, dwaalde ik; maar nu onderhoud ik **Uwe** Wet **en** Woord. Het is met hen heel anders als met de goddeloozen. Jer. **XXIV**: **5**, Die goede vijgen heb ik naar het land der **Chaldeën** weggeschikt, hem ten goede. Al is er verdrukking, zegt een kind van God, ze doet geen kwaad, ze is **als** een bittere medicijn, daar is een midicinaatheid in, ze zuivert de zonde, Rom. **VIII**: 28. Let eens op het geval **van** Jozeph: eerst werpen zijne broeders hem in den kuil; ze trekken er hem daarna weer uit; ze verkochten hem, daarna wordt hij weer verkocht, daarna gelastert, daarna gevangen, daarna werd hij de tweede van het rijk; -wat **zeide** hij tegen zijne broeders? Gij hebt het ten kwade gedacht, maar God heeft het ten goede gedacht, Gen. **L**: 20.

6. Het zesde onderscheid is: de zondaar onder den druk zijnde, mag zeggen, God is rechtvaardig, maar met zijn harte vloekt hij op

God, en hij is boos en wrevelig. Jes. VIII: 21, ze zullen henen gaan, hardt gedrukt, en **vloeken** op God en op hun koning. De vromen integendeel, al zegt hun mond dikwijls **zoo** breed niet dat God rechtvaardig is, hun hart zegt het. 't Is, o mijne ziele, zwijgt **Gode**, Ps. LXII: 6, en Ps. LI: 6, God is rechtvaardig in Zijn spreken en rein in Zijn richten. Neh. IX: 33, God is rechtvaardig, in alles wat ons is overkomen. Ps. CXIX: 137. Heere, Gij zijt rechtvaardig, en elk een Uwer oordeelen is recht. Maar dat zeggen **zemeer** met hun geest als met hun mond.

7. Het zevende onderscheid is: onder de oordeelen klagen de goddeloozen al maar over de bezoeken, die en die bezoeking doet mij **zoo** zeer, dat is mij **zoo tegengeloopen**, en dat is mij niet wel gelukt. Maar de vromen klagen meest over de zonde. Wat klaagt een levendig mensch? een iegelijk klage vanwege zijne zonden, **Klaagl.** 111: 39. Ze klagen over hun zondig hart, over hun zondige daden, om hun zondige oogmerken; het is **zoo** kwaad en **zoo** bitter, zeggen ze, dat het tot aan mijn **herte** raakt, Jer. IV: 8. Wat dunkt u? hebt ge onder bezoeken geweest, hoe stond het met u? hebt ge de gestalte van de vromen of van de goddeloozen ondervonden? **Micha** VII: 2, Ik zal des **Heeren** gramschap dragen, want ik heb tegen Hem gezondigd.

8. Een achtste onderscheid is: de goddeloozen **leeren** niet veel onder de bezoekende hand, maar de vrome wordt er wijzer door. De goddeloozen zijn als eene botte duive zonder **herte**, **Hoz.** VII: 11. Wordt den goddelooze genade bewezen, hij en leert evenwel **geene** gerechtigheid, maar hij drijft onrecht in gansch **richtigen** lande, Jes. XXVI: 10. De vrome wordt er door geleerd. Wat leert hij er door? Laat ik het u eens kort zeggen.

a. Eerst, och Heere, zegt hij, ik **leere** er **zoo veel** stukken uit den Bijbel door kennen. Luther placht te zeggen, toen ik verdrukt was, leerde ik **zooveel** stukken uit den Bijbel kennen; ik wist niet wat het was, te zingen als een distelvinkje op een doortje: o wat is dat kerker-gezang, als een ziel in verdrukking is! toen leerde ik den Bijbel recht kennen.

b. Och, ze **leeren** de zonde er recht door kennen. Op een ziekbed onder kruis en slagen, God leert er een Christen **zoo** de zonde door kennen, al meer als door tien of door honderd predikatiën. De zonde is hun dikwijls maar als een geschilderde leeuw, eer ze verdrukt worden: maar als er de verdrukking bijkomt, dan wordt hun de zonde als een **vreeselijk** levende leeuw: dan **leeren** ze die leelijkheid van de zonde kennen. O de **schrikkelijkheid** van de zonde kunt ge allerbest zien in den spiegel van de verdrukking.

c. Ze **leeren** er **zichzelve**n door kennen. Och zeggen ze, ik en wist niet dat ik zulk een ondeugend hart had als nu, nu Gij Uwe hand op mij legt! och Heere, ik wist niet dat mijn verdorvenheden **zoo** sterk waren, en mijn genade zou zwak was, als sedert Gij bittere dingen tegen mij geschreven hebt.

d. Ze **leeren** er door, hoe vast dat ze aan 't schepsel zijn, daar ze er los omtrent moesten zijn. Ach Heere! hoe vele afgoden heb ik? Daar ik nochtans niemand nevens U hebben mag, Ps. LXXIII : 25.

e. O! in 't kruis vinden ze wel eene kroone hangen. 't Is mij **zoo** goed geweest, zeggen ze, dat ik verdrukt ben geweest, Ps. CXIX : 71. Vraagt het een vrome, wanneer hij dikwijls beter is voor God, in zijn voorspoed of in zijn tegenspoed en druk? O zeggen ze, 't is mij beter geweest in den tegenspoed : die is als een middel geweest, waardoor ik naar den hemel gegaan ben, en op den weg gebleven ben, Daar wordt geen vat van goed goud gemaakt zonder vuur, daar is ook geen een vat der barmhartigheid zonder tegenspoed.

f. Ze **leeren** daardoor, hoe de duivel beschaamd staat, ja in den tegenspoed zeggen ze wel, al doodde mij de Heere, **zoo** zou ik nochtans op Hem hopen, ik zou evenwel bij God blijven, Job XIII: 15 en Job I en II, daar stond de duivel, en zei, 't is Job om God niet te doen, maar om zijne kinderen en schapen: maar Job toonde wel, dat het hem niet om de schapen, maar om God te doen was.

g. Eindelijk, om het met één woord te zeggen, het kruis is **Gods** kinderen **alzoo** noodig als de kussingen van Zijnen mond, en als de ingestelde ordonnantiën van God, de middelen der genade.

Zietdaar weer het onderscheid. Zijt ge bekommerd over uw geestelijken staat, legt u eens nevens de overtuigingen van de goddeloozen en van de vromen, en ziet, of ge in den genadestaat **zijt**. Zijt ge er nog niet in, zoekt er in te komen; zoekt van die onderscheiden wat mede te nemen; onthoudt het, en ziet, of ge een verklaring doen kunt voor God. Een vrome is in 't zoeken, graven en verdiepen gedurig bezig, om tot onderscheid te kunnen raken. Een kind van God kan geen genoeg hebben, noch met geen plezier leven, voor dat hij 't weet, hoe dat zijn zaken voor God staan. Nu, ik hope dat God mij en u elk daartoe brengen zal, tot Zijne eere, om Zijns Zoons wille. Amen.

EEN-EN-DERTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin men vindt:

- I. Dat God de goddeloozen zegent, en dat werkt in hen overtuiging.
- II. Dat God ook de vromen zegent, en dat dat in hen ook overtuiging werkt.
- III. Het onderscheid tusschen die beide.
- IV. Hoe men tusschen de stukken doorgaan moet, en zien hoe het met ons is. waar wij ons kunnen bij neerleggen.

Wij lezen, Jer. V:3, dat de Propheet zegt: och Heere, en zien Uwe ooggen niet naar waarheid! Gij hebt dit volk geslagen, maar zij hebben geen pijn gevoeld: Gij hebt ze verteerd. maar zij hebben geweigerd de tucht aan te nemen; och Heere, zij hebben hun aangezicht harder gemaakt dan een steenrots, zij hebben geweigerd zich te bekeeren. Heere, hebt Gij dat niet gezien, zei de Profeet? Ja, zei de Heere.

De goddelooze, al is 't dat hij alle dagen slagen waardig is, en al verdient en krijgt hij ze alle dagen, hij wordt er niet door gebeterd, ge kunt hem van zijn boozen weg niet afkrijgen, Amos IV, daar telt God een geheele lijst van slagen op; Ik heb den regen geweerd, de pest gezonden, brandkoorn, honingdauw; wat kwam er van? nochtans, zei- God, hebt gij u niet bekeerd, Jer. VI:29, 30; ach God, zegt de Profeet: de smelter heeft zoo vlijtiglijk gesmolten, de blaasbalk is verbrand, het lood is verteerd; maar hoe ging het met het schuim van de zonde? dat was er niet afgegaan; ze waren een verworpen zilver gebleven; en in plaats van beter, zoo waren ze erger geworden door de slagen; ze zeiden dat God onrechtvaardig was, als Hij toornde; wat harde Heere is dat, zeiden ze, Matth. XXV:24. Ze worden dat monster gelijk, 2 Chron. XXVIII:22, ter tijd, als men hem benauwde, zoo maakte hij des overtredens tegen den Heere nog te meer, dat was de koning Achas. Dat monster staat daar zou geteekend. In plaats van er door te beteren, zoo worden ze als de duivel en als de verdoemden in de hel; ze zouden God wel lasteren. Jes. VIII:21, ze vloeken op God en op hun Koning. Wat dan? Dan gebeuren een van deze dingen.

a. Eerst, dan komt hun wel over hetgeen wij **lèzen**, Spr. XXIX: 1, Een man, die dikwijls bestraft zijnde den nekke verhardt, zal schielijk verbroken worden, zoodat er geen genezen aan zij. *O* dan komt God altemet met oordeelen; daar komt ziekte, daar komt koorts, daar komt een subiet overval, in een oogenblik zijn ze weg. Daar komen niet alleen tijdelijke, maar geestelijke en eeuwige oordeelen, die hen drukken, in een korten stond zijn ze weg. Ps. LXXIII: 19, ze sterven als in een oogenblik. In dezen nacht, zei God, gij rijke dwaas, zal men uw ziel van u afeischen en wegnemen, Luc. XII: 20.

b. Doet God dat niet, dan slaat Hij wel een anderen weg met hen in. Laat Ik u eens tot den krop toe vol zegeningen stellen, zegt Hij, opdat uw mond gestopt zou zijn, opdat Ik u eens **onverontschuldig** voor Mij zou stellen. Ik zal u door zegeningen beproeven. Ik heb voorgenomen een venster van zegeningen over u uit te gieten, zult ge dat dan niet **hooren?** immers zult ge u dan bij Mij voegen?

Geliefden, als ik of gij een vijand had daar wij alle goed aan deden, denkt ge dat hij dat altijd zou kunnen dragen? zou hij van ons niet eens moeten zeggen, hij is beter dan ik? God zegt het, als gij uw vijand zult vinden hongerig, geeft hem te eten en spijzigt hem, of dorstig, geeft hem te drinken; dat doende zult gij kolen **vuurs** op zijn hoofd hopen, Rom. XII: 20. Zou hij niet moeten zeggen, ik moet u wel liefhebben, ik kan u geen kwaad meer doen; ik heb u kwaad gedaan, en gij bewijst mij uwe liefde, daar is mijn liefde wederom? Nu komt de groote God bij den zondaar, en zegt: wil Ik u goed voor kwaad doen, wil Ik u zegenen, wil Ik u **wèl** doen boven mate, en laat Ik eens zien wat het uitwerken zal, of ge overtuigt zult staan!

Gij weet, dat wij in het stuk van de overtuiging bezig zijn. Laatst zagen we, hoe God de goddeloozen en ook Zijne kinderen door oordeelen overtuigt. Nu hebben we te bezien, dat God hen overtuigt door zegeningen. Omdat **wèl** te doen, **zoo** moeten wij letten:

- I. Eerst, dat God de goddeloozen groote zegeningen geeft in den loop van hun leven; daardoor brengt Hij hen tot groote overtuigingen.
- II. God brengt Zijne kinderen ook wei op den weg van zegeningen; dat heeft dit effect, het overtuigt hen.
- III. Het onderscheid tusschen de overtuigingen van de vromen en van de goddeloozen.
- IV. Dewijl er zijn, die dikwijls veel gezegend zijn, laat ons **onzelfen** tusschen de stukken zetten en oordeelen.

Dat zijn de vier stukjes, die wij te bezien hebben: eerst, God gebruikt dat middel van zegeningen om den zondaar tot staan te brengen; dan, God neemt dat middel en gebruikt het ook voor **Zijne** kinderen ; dan, de **goddelooze** zondaar overtuigd zijnde, en de vromen overtuigd zijnde, het onderscheid is uitermate groot; eindelijk, laat ons **onzelfen** dan eens tusschen de stukjes zetten in eenzaamheid, en, terwijl **wij** het **hooren**, zeggen: mijn God, hoe is het met mij ?

1. Wat het eerste aangaat: God brengt de goddeloozen op den weg van zegeningen, Hij bewijst ze **veel** gunst. Wilt ge dat klaar zien? Let dan op.

1. Eerst, Hij stelt ze de zegeningen voor, Hij belooft ze die, **zoo** ze Hem willen dienen. Dat hebt ge, Lev. XXVI, van het **1ste** tot het **12de** vers, en Deut. XXVIII, van het **1ste** tot het **14de** vers. Wilt ge Mij dienen en gehoorzaam zijn, zegt God, al die zegeningen zal Ik **u** doen volgen. En in het N. Testament hebt ge hetzelfde. **1 Tim. IV: 8**, De godzaligheid is tot alle dingen nut, ze heeft de belofte van dit en van het toekomstige leven.

2. God die slaat een weg van zegeningen met hen in; dat kunt ge zien, hoe dat er over de wereld een wolk van zegeningen hangt, en die staat daar neder en druipt op elk schepseltje, in zijn soort, en bijzonder over de goddeloozen. God is goedertieren in alle Zijne werken; Zijne barmhartigheden **zijn** over alle Zijne werken, Ps. CXLV : 9, 17, De Heere Jezus zei : Mijn Vader laat Zijn **zonne** opgaan over goeden en boozen, **ende** Hij regent over rechtvaardigen en onrechtvaardigen, Matth. V: 45. Hij laat **Hemzelfen** niet onbetuigd aan ons, maar doet ons gedurig goed van den hemel, ons regen en vruchtbare tijden gevende, vervullende onze herten met spijze en vroolijkheid, Hand. XIV: 17. Gij kunt het met uwe handen tasten, dat God goed doet. Alle goede giften en volmaakte gaven komen van boven, van den Vader der lichten af, Jac. **I: 17**. Daar hangt **zoo** een wolk van zegeningen 't gansche jaar door over de wereld. Gelijk God nu regen laat vallen op zanden, en stranden, en doornen, en de dauw **zoowel** legt op een disteltje als op een liefelijke roos en bloem, **zoo** doet God ook aan de goddeloozen, Hij zegent hen.

3. De goddeloozen, **zoo** gezegend wordende, waartoe geeft God hun die zegeningen? Opdat ze er door tot bekeering zouden geleid worden, Rom. **II: 4** en Jes. V: **1, 2**, Ik hebbe **u** geplant op een vetten heuvel, en Ik hebbe gewacht, dat ge goede druiven **zoudt** voortbrengen. En dat kon God met recht wachten, want daartoe legt Hij mest aan den boom, om ze goed te maken;

Mijne goedheid gebruik Ik als een middel om u goed te maken, zegt God.

Kunt ge dat zien, als de Heere door mannen van trouw hen altemets eens laat aanspreken, en zeggen: nu hebbe Ik u voorgesteld den zegen en den vloek, kiest nu, Deut. XXX : 19, wat kiest gij nu?

5. De goddeloozen moeten het zelf wel bekennen en zeggen : God doet mij **zoo** wel ; als ze in hunne kamer zijn, moeten ze wei eens zeggen : ach God, het gaat mijne inbeeldingen verre te boven. Mal. III : 15, Wij achten de hoogmoedigen gelukzalig: ook die goddeloosheid doen, worden gebouwd; ook verzoeken zij den Heere en ontkomen.

6. God toont het, als Hij zegt, zondaar, **zoo** gij door alle Mijne zegeningen niet veranderd noch verbeterd wordt, ik zal dan weer elk uwer zegeningen vervloeken, Mal. II : 2.

7. Dat ze gezegend worden blijkt, want menige **heiligen** hebben het niet kunnen dragen, Job XXI. Jer. XII, Ps. LXXIII, Ps. XXXVIII. Ze kwelden er hun ziele over.

8. Ten laatst& wij hebben exempels van gezegende goddeloozen, die groot zijn. Ziet het in een **Ismaël** : hij was **zoo** gezegend, dat er vele vorsten en koningen uit hem voortkwamen. Gelijk ook uit een **Ezau** ; die dorst tegen zijn broeder zeggen : ik hebbe veel, Gen. XXXIII : 9. Wat een groot man was Naäman? En die **Nabal**, wat was hij gezegend! Ziet het eens in dat welvarende **Capernaüm**, tot den hemel toe verhoogd, Matth. XI : 23. Wat een groot gedruisch maakte die rijke man? zijn akker droeg dubbel, en daarom zegt hij in zijn harte, zeker ik zal mijne schuren **grooter** moeten maken ; hij wist geen raad met al dit zijn gewas, Luc. XII : 16-18. God zegt, gij zijt vet, gij zijt dik geworden, Deut. XXXII : 15.

Gaat het altijd **zoo** met hen, dat God moet zeggen, als Hij hen zegent, een osse kent zijn bezitter, maar Israël en verstaat niet ? Jes. I : 3. Neen, **zoo** gaat het niet altijd. Gaat het altijd **zoo**, dat God moet zeggen, ze hebben **zichzelfen** gebroken bakken uitgehouwen? Jer. 11: 13. Neen, maar de jaarlijksche, maandelijksche, wekelijksche en dagelijksche gunst, die God aan de goddeloozen doet, hebben wel eens een goede uitwerking. Die gunst, die uit de zilveren **stroomen** van zegeningen komt, die fontein van zegeningen, vloeiende uit die liefelijke zonnestrallen van **Gods** weldadigheden, doet hun zien, wie dat God is, die de weldaden aan hen doet; wie dat hij is, daar de weldaden aan gedaan worden ; en de weldaden zelf. Wie is God, de Heere, zeggen ze? ach, het is dat allervolmaaktste Wezen, dat en ontvangt van mij niets; ik kan

U niets toebrengen. Wie ben ik? een arm, gering, zondig, ondankebaar, onwaardig schepsel. Wat weldaden bewijst Ge mij? Ze zijn **zoo** groot, in het natuurlijke, in het burgerlijke, in het geestelijke, 't is al **zoo** heerlijk. Ps. LXXI : 15, ze zijn **zoo** veel, dat ik moet zeggen, dat ik de **getalen** niet en weet, Ps. CXXXIX: 18, ik kan ze niet tellen. Ik zou moeten zeggen, als Ps. XL: 6, ik kan ze niet in orde verhalen. Ik zou moeten zeggen, als Ps. XXXVI: 8, Hoe dierbaar is uwe **goedertierenheid**. O God! ik kan ze naar den **eisch** niet schatten.

Wat werken die weldaden dan wel in het harte van een **goddelooze**? Weet ge wat? Dit: Och God! Gij **zijt zoo** goed over mij; Gij hadt mij al over lang in de hel kunnen werpen, het had al over lang met mij uit kunnen wezen; daar zijn er **zoo** velen, die in den **zelfden** dag of nacht geboren zijn als ik geboren ben, die met mij zijn opgevoed, daar ik mede verkeerd heb, die allang weg zijn. Och God ! hoe zijt Ge **zoo** goed! Gij hebt mij gemaakt en gij hebt mij niet onder de armen, maar onder de rijken gesteld; waarom hebt Ge mij onder de armen niet gezet, zoodat ik op de milddadigheid van anderen zou hebben moeten leven? Gij **zijt zoo** goed aan mij. Waarom hebt Ge mij tot zulk een staat gebracht, dat de **oogen** mijner dienstknechten en dienstmaagden up mijne **oogen** en handen moeten zijn? waarom moet ik op hunne **oogen** en handen niet zien? En Gij **zijt zoo** goed aan mij, dat ik gunst en aanzien bij de menschen vind, zoodat elk als voor mij buigt. O God, wie onderscheidt mij? waarom doet Ge dat aan mij ? dat had ik mijn leven niet geloofd, dat ik dien top van zegeningen bereikt **zou** hebben. Ja ze komen **zoo** verre, dat ze zeggen, mijne ziele is overtuigd dat ze U lief moet hebben, **eeren**, gehoorzamen, **vreezen**, ik ben overtuigd dat ik mij tot U **bekeeren** moet; Gij hebt mij nooit kwaad gedaan, maar altijd goed; ik heb nooit onrecht in al Uw doen gevonden, ik heb nooit moeten klagen **over** Uw doen, maar ik moet over **mijzelf** klagen, dat ik Uwen Geest bedroefd heb, en gezondigd heb tegen alle Uwe zegeningen; ik ben een stinkend graf, al Uwe zegeningen heb ik begraven, ik heb ze niet beantwoord; ik verklare dat ik niet waard ben Uwen hemel te aanschouwen, veel min daarin te komen; ik en ben niet waard Uwe lucht in te halen; ik ben niet waard de aarde te betreden, daar Ge mij op gesteld hebt; om mijner zonden wille ben ik vervloekt, en ik heb mij onwaardig gemaakt eenige gunst van U naar ziel of lichaam te genieten; ik ben maar waard uit een en al **gestooten** te worden, en dat Ge mij naakt ontkleeden zoudt, gelijk ten dage toen ik geboren wierd, en dat Ge mij zoudt doen ondervinden, wat het is den rijkdom van Uwe verdraagzaamheid te verachten, en **voor**

zich vergaderd te hebben een schat des toorns, Rom. 11: 5, 6. Ze kunnen **zoo** ver komen, dat ze openlijk God danken, Luc. XVIII: 11, o God ! ik danke U, dat ik niet en ben gelijk de andere menschen. Ze kunnen **zoo** ver komen, dat al het goed van de wereld in hun **oogen** hen niet kan helpen. Marc. X : 17, dat zal mij in den hemel niet brengen, wat zal ik doen, om in den hemel te komen, opdat ik het eeuwige leven beërve? Zij kunnen **zoo** ver komen, als er iemand tot hen zegt, God heeft u **zoo** gezegend, dat ze er bij staan schreien. 2 Kon. VIII: 13, daar hebt ge zulk een **exempel** in dien Hazaël; wat zult gij worden, zei de Propheet, en wat zult gij al doen? zou ik dat doen, **zoo** een **dooode** hond? wie ben ik, dat ik dat doen zou? **Zoo** ver kunnen de zegeningen een goddelooze brengen. En dan maken ze eindelijk, dat ze daardoor tot onopsprakelijk gedrag komen; ze zijn uitwendig uitermate sierlijk, als het op zijn beste gaat. Wij spreken van overtuigingen door zegeningen; anders dan zijn er goddeloozen, die het al door laten schieten, die niet eens overtuigd worden.

II. Nu hebben we het tweede stuk. **Gods** kinderen hebben ook zegeningen ; 't is niet altijd druk en tegenspoed met hen, 't is wel eens honig; hunne rotsen leveren wel eens oliebekken uit; ze hebben haast niet een kruis; 't is al **zoo** makkelijk, **zoo** liefelijk, in hun huis, in hun kinders. Let eens op een Abraham en Loth; die twee mannen, ze braken **zoo** uit, dat het land, daar zij waren. hen niet langer dragen kon; ze waren **zoo** gezegend, dat het land niet bekwaam was om hen met **zoo** velen te dragen; ze moesten scheiden, Gen. XIII. Ziet het in een **Jacob**: hij lag daar op zijn **doodbed**, en **zeide**: God heeft mij gevoed van dat ik geweest ben tot nu toe, daar gaat hij het eens ophalen, wat hij al genoten had. Jacob op zijn **doodbed**, en hij **zeide**: die Engel die met mij geweest is, wensch ik dat ook met deze jongens zij, met **Efraïm** en Manasse, Gen. XLVIII. En Gen. XXXII, daar staat hij met zijn twee groote **heiren** voor de Jordane, met zijne vrouw en kinders, met zijn knechten en dienstmaagden en al zijn vee; mijn God ! zegt hij, nu ben ik tot twee zulke legers geworden, daar ik tevoren **zulk** een arm man was, wat is dat een stoffe van dankzegging? ik kan daar niet bij,

Wij lezen van David een opmerkelijke zake, 1 Chron. XXIX: 28, dat hij stierf in goeden ouderdom, zat van dagen, rijkdom en **eere**. Wat is dat, zat van dagen? Dit: dat hij zei, Heere! ik heb lang genoeg **geleefd**, en ik wensch geen een dag langer te leven. Wat is zat van rijkdom? Hij zei, wat is goud en zilver, het en doet mij niet meer aan. En wat is zat van eere ? Wat al eere een

koning geniet, ik ben het **zoo** zat ai dat strijken en buigen; ik wensch geen eerbewijzing meer, **zeide** hij, maar ik moet uitroepen: wat is de mensch, dat Gij zijner gedenkt ? Ps. VIII: 5. Wat is is de mensche, dat gij hem groot acht, dat Gij uw **herte zoo** op hem zet? Job VII: 17. Ze staan er ook overtuigd over. Daar hebt ge nu ons tweede stuk.

III. Nu het derde stuk. Hier scheiden ze, de vromen van de **goddeloozen**; de geestelijke mensch onderscheidt alle dingen, dat, zegt hij, hoort daar, en dat hoort daar, 1 Cor. II: 15. Ze zeggen, mijn God, ik zie Uwe handelingen zijn omtrent de goddeloozen in zegeningen, en ik ook; ik zie, Heere, ze blijven goddeloos, maar dat kan ik niet zeggen. Och wat een onderscheid is er tusschen ons! Geliefden, zet u nog een weinig: wij zullen u vijf of zes onderscheiden stellen, waaraan gij zult kunnen weten, als een zondaar overtuigd is door zegeningen, dat het evenwel niet goed is. Als nu een zondaar overtuigd is door de zegeningen, als hij **zoo** ver komen wil, waaruit blijkt het dan dat zijn overtuigingen niet goed zijn?

1. Eerst, uit zijn heimelijk valsch besluit, dat hij er uit maakt: ze maken er altijd zulke groote valsche besluiten uit; het staat **zoo wèl**, zeggen ze, met mij naar mijn ziele, omdat het naar het lichaam **zoo wèl** met mij gaat; hij hangt er de geestelijke en eeuwige zegeningen aan ; **zou** God, zegt hij, mij niet liefhebben, zou ik verloren gaan, nu God mij **zoo** baadt in al de zegeningen? zou God mij niet verkoren hebben? zou de Heere Jezus mijn Zaligmaker niet zijn? Als dat in uw harte komt, ziet dan om, Pred. IX: 1, 2, Liefde of haat en weet de mensche niet uit hetgene dat voor zijn **aangezichte** is; **eenerlei** wedervaart den rechtvaardige en den **goddelooze**, die God **vreezen** en die God niet en **vreezen**. Ja het blijkt dat uw grond niet goed is, want die God meest liefhebben, die hebben wel het meeste kruis, Matth. VII: 13 en Ps. LXXIII: 14. Dat 's klaar.

2. Nu een tweede onderscheid. **Wilt** ge weten, of uw overtuigingen niet goed zijn? Dan zijn ze niet goed, **als** de zegeningen u doen uitbreken in een menigte van zonden, niettegenstaande dat gij **zoo** overtuigd **zijt**. Spr. XXX: 9, o God ! zei de man, ik mocht **U** verzaken in den **grooten** voorspoed, en niet eens aan **U** denken. Gij moogt uwe luimen hebben, doch dat is maar voor een oogenblik. Dan komt er overdadigheid, brooddronkenheid, dartelheid, **hoovaardij**, ze misbruiken het schepsel, en doen het tegen hen zuchten; ze steken hun kop op. Is het **zoo** met u, let er toch op, dan moet ge uwe overtuigingen verdacht houden.

3. Gij moet ze verdacht houden, als ge heimelijk uzelf en anderen meer eere geeft als God; als er in uw hart kruipt, ik ben wijzer en naarstiger geweest als anderen; ik heb zooveel vrienden, daardoor heb ik dien zegen: uw vrienden hebt ge moeten flatteeren, om ze tot uw vrienden te hebben, hun fouten moeten prijzen. Deut. VIII: 17, zegt niet, door onze wijsheid en kracht hebben wij dit goed verkregen. Hab. I: 16, ze rookten aan hunne eigene netten. Als het zoo gesteld is, gij moet dan niet denken dat het wèl met u is.

4. Dan zijn uw overtuigingen niet goed, als gij aan de zegeningen meer hangt als aan God; gij zoudt God eer laten varen om nog een zegen er bij te hebben, als dat ge een zegen zoudt laten varen om God er bij te hebben; hoe bang is 't dan, als men er van scheiden moet! dan ligt men en piept als een zwaluw, en dan kirt men als een duive naar verlenging van leven, om nog in zijn huis, bij zijn vrouw, kinderen en vrienden te blijven. Dat was de fout ook al van Hiskia, Jes. XXXVIII.

5. Nog eens, dan zijn ze niet goed, als gij ziet, dat gij uw zegeningen op een zondigen weg verkrijgt, door een weg van zonde in te slaan; dikwijls krijgen ze bij de zonde een grooten groei, gelijk de bieze bij het slijk; maar 't is beter klein en arm, als groot en zondig.

6. Dan zijn ze niet goed, als de zegeningen iemand in slaap van zorgeloosheid brengen; het zijn slaapdranken, hij doet niet als sluimeren, en dat zal hem eindelijk tot een naren doodslaap brengen; hij heeft geen kommer over het verlies van zijn ziele, ja hij heeft nergens kommer meer over, en hij is als Moab, die van vat in vat niet en is geledigd geworden, Jer. XLVIII: 11.

Nu zult ge zeggen, overtuigingen boor zegeningen, wanneer blijkt het dat zulke overtuigingen door zegeningen van de rechte slag zijn?

1. Eerst, als zoo een met al de zegeningen, met zijn schoot en arm vol zegeningen, tot God komt, en hij wordt er zoo ootmoedig door. 2 Sam, VII: 18, De koning David ging, en bleef voor het aangezichte des Heeren; ende hij zeide; wie ben ik, Heere, Heere! en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt! Dat Gij mij koning hebt willen maken, daar ik achter de schapen was, en mij nu komt te stellen over zoo een groot volk, en te beloven dat de Messias uit mij zal voortkomen; Gij hebt mijn huis zoo gezegend; wat zal Uw knecht meer zeggen? Hier ben ik; ik en weet geen woorden om mijn verootmoediging daarover uit te drukken. Als ge voor God komt, zegt ge wel, Heere! waarom hebt Ge mij beter gemaakt als anderen?

waarom ben ik geen bedelaar? waarom heb ik een beker met honig, en een ander een beker met alsem? waarom heeft een ander een beker met bloed, en ik blijdschap? Ja, allerliefste Heere! een ander is in de genade misschien veel beter als ik: waarom geeft Ge mij dan alle dagen **zoo** een **versch** getij van zegeningen te genieten? Dat verootmoedigt hen,

2. Het heeft **zulken** smeltenden invloed op hun **ziele**. Wat voor een invloed? Een invloed van liefde. Ach, hoe lief heb ik U, Heere! zeggen ze, vele wateren zouden deze liefde niet kunnen uitblusschen, ja de rivieren en zouden ze niet verdrinken, Hoogl. VIII : 7. Ik zal U hartelijk liefhebben, Heere mijne sterkte, Ps. XVIII : 2. Ik hebbe den Heere lief, Ps. CXVI : 1. Ik heb er geen kenteekentje af van doen; Heere, Gij weet alle dingen, Gij weet dat ik U liefhebde, Joh. XXI : 17. De oordeelen maken de vromen **zoo** godvruchtig, maar de zegeningen maken dat ze God **zoo** innig liefhebben ; daar staan ze met tranen van liefde in hun **oogen** voor God, gelijk Saul eens voor David stond, ais hij de slippe van zijnen mantel af had gesneden; gij hadt mijn hoofd kunnen wegnemen, **zeide** hij, en hij heft zijne stemme op, **ende** weende, 1 Sam. XXIV : 17.

3. Als de overtuigingen goed zijn, **zoo** maken ze, gelijk ze in een **goddelooze** een broednest van zonde maken, hen vruchtbaar in deugden; gelijk een akker, hoe meer mest er aangelegd wordt, hoe meer vrucht ze dan voortbrengt; als 't wel is, zijn ze ook vervuld met vruchten der gerechtigheid, Phil. I : 11. Als ze op den zegen **Gods** kunnen zeggen, dien hebt Ge mij gegeven, nochtans is mijn voet niet geweken uit Uw pad; ze maken hen **zoo teeder**, **zoo** nederig, **zoo** oprecht, **zoo** godzalig, **zoo** godsdienstig; ik ben er niet door van U afgeweken. Die zijn goeden van de rechte slag.

4. Dan zijn ze goed, als **zoo** een zegt: och ik hebbe mijn harte en mond vol lof over al het goede dat God mij geeft; ze gaan het uitspreken, ze kunnen 't niet zwijgen, maar ze vertellen 't, en 't is, dat en dat heeft God aan mij gedaan; ze spreken er van in 't eenzame, en met elk, met hun vrienden en burens, ja ze zouden er zelfs tegen hun vijanden wel van spreken. Heere ! zeggen ze, wat zal ik U vergelden voor alle Uwe weldaden aan mij bewezen? Ik zal den beker der verlossinge opnemen, **ende** den Naam des **Heeren** aanroepen, Ps. CXVI : 12, 13. 't Is een gelijkenis, ontleend van menschen in dien tijd; als er groote verlossingen geschied waren, dan hadden ze hun maai, daar ze dan den beker heugelijk uitdronken, en ze prezen God over de redding; **zoo** doen ze ook.

5. Och, zeggen ze, mijn geest wordt er **zoo** levendig, vurig en brandende door gemaakt; ik zal voor God gaan leven, en wandelen voor Zijn **aangezichte** in 't land der levendigen, alle mijne dagen, Ps. CXVI: 9.

6. Ten laatste, ze worden **zoo** medelijdig over anderen, **zoo** ontfermende: kan ik **Gode** niet profijtelijk wezen, ontvangt Gij van mijne handen niets, Heere ! ik zal dan de Uwen verkwikken; ik hebbe mijne bete alleen niet gegeten, Job XXXI: 17. De arme leden daar gaan zij wel aan doen; zij **weenen** met de weenenden, en zij zijn bekommerd over de verbrekinge Jozeph's : ze gaan ze bezoeken in 't gevangenhuis; ze **kleeden** de naakten, Matth. XXV : 36. Raakt mijn goed tot God niet, laat het dan tot de heiligen raken, die op aarde zijn, Ps. XVI : 2, 3. Wel dien man, die zich ontfermt en uitleent, Ps. CXII: 5.

IV. Daar hebt ge onze drie stukjes; **nu** het vierde. Wij hebben **u** getoond, dat God de goddeloozen zegent en ook de vromen, en het onderscheid tusschen beide, als ze er door overtuigd worden; komt nu eens tusschen de stukken, gaat, proeft **u** eens, Hier zitten er wel, die vele uitwendige zegeningen gehad hebben, ik en gij hebben er vele gehad ; ziet eens, of gij er overtuigingen bij gehad hebt, en ziet eens, of ze goed zijn ; proeft ze, en oordeelt. **Ziet** eens, of gij **u** in de prente van de vromen of in de prente van de anderen vindt. Smelt ge onder de zegeningen? wordt ge daar ootmoedig, nederig, dankbaar door? krijgt ge meer lust om voor God te leven? Dan zijt gij gezegend, en gij zult gezegend blijven. Is 't aan den anderen kant, dan moet ge het kwade besluiten ; als ze in **u** verwekken een broednest van zonde, en dat gij uwe eigen netten en garen rookt, en het uw vrienden toeschrijft. Wilt ge liever God afgaan als den zegen? Wilt ge ze hebben, ai zou het door een weg van zonde zijn? Het deugt niet. Nu, in 't toekomende weer wat anders. Ik hope, dat de Heere dit aan ons zegenen zal tot Zijne **eere**, Amen.

TWEE-EN-DERTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII : 20, 21,

Waarin men vindt:

- I. De overtuigingen op het ziekbed van die geen genade hebben.
- II. Dat de vromen ook wel bangheden en overtuigingen op 't ziekbed hebben.
- III. Het onderscheid van die beiden.

JOH. V: 3 en 5 zei de Zaligmaker met zulk een aandrang : Voorwaar, voorwaar zegge Ik u: **zoo** iemand niet wederom geboren en wordt, hij en kan het Koninkrijke **Gods** niet zien en daarin niet ingaan. Daar kan niemand iets tegen hebben, noch daar kan niemand tegen inkomen. Die aan dat stuk zich niet vast houdt, verlaat de rechtzinnigheid.

Wel Heere ! moet dat **zoo** zijn ? zullen er velen dat krijgen ? Neen, de wedergeboorte is maar alleen der uitverkorenen goed. Dat zullen wij nu niet verder uitbreiden, maar we zullen het alleen daartoe brengen, dat **we** bezien de wonderlijke wegen en **voor**zienigheden, die God **zoo**wel houdt om iemand daartoe te brengen. Als God voorhad Manasse er toe te brengen, wat was het een wonderlijke weg ! Hoe **menigen** dierbaren **Propheet** had hij het leven benomen ? Hij en kreeg het op den troon niet. De **Pro**pheten moesten daar niet aan hem gezegend. zijn, maar hij moest in hel gevangenhuis, in ijzeren boeien geslagen worden ; daar viel het hem te beurt, 2 **Chron. XXXIII : 11—13**. Wat was 't een wonderlijke voorzienigheid over een vrouwe in **Samaria** ? De Heere Jezus moede zijnde, gaat bij de fontein zitten en rusten ; daar komt de vrouwe om water te scheppen, en ze krijgt het water des levens, **Joh. IV**. Wat een wonderlijke voorzienigheid was het over Mattheus ? Hij ging nooit niet eens het woord der prediking van Christus te **hooren** ; daar gaat een goede schare voorbij het tolhuis die den Heere volgt, en hij is misschien wel eens verwonderd geweest dat Hem **zoo** velen volgden ; **de** Heere ziet hem, maar Hij ging zijne **deure** niet voorbij, zonder dat er genade op Zijne lippen was uitgestort ; staat op, zegt Hij, en volg Mij ; **ende** hij opstaande, volgde Hem, **Matth. IX : 9**. Hoe wonderlijk was het met Zacheus ? Hij wierd met nieuwsgierigheid bevangen, om den Heere te zien ; daar staat daar een boom, daar Hij voorbij moest komen : hij klimt er op, **Luc. XIX**. Absalom

hangt aan een boom, Joab steekt hem drie pijlen in zijn harte; maat de Heere, dezen op den boom ziende, schiet hem andere pijlen in zijn harte; die treffen hem, zoodat zijn handen hem moesten **heelen** en verbinden, Ps. XLV : 6. Hoe wonderlijk ging het met Paulus en Silas? Nadat Paulus een Macedonisch man gezien had, te **Philippi** komende, daar hadt ge die wonderlijke voorzienigheid van den stokbewaarder; ze moeten mishandeld worden, en **zoo** raakten ze bij den stokwaarder in het gevangenhuis, en hij wietd bekeerd, Hand. XVI. Hoe wonderlijk was het van Onésimus? Hij had zwaar gevallen, zoodat de justitie hem gestraft zou hebben vanwege zijn zonden; hij vlucht en raakt bij Paulus, daar wierd hij gegrepen in het hart. Die moordenaar, daar licht **zoo** dikwijls op gepast was om hem te vangen, moest juist gevangen raken als Jezus gevangen wietd; hij komt met Hem in hetzelfde rechthuis, hij krijgt dezelfde sententie, op éénen tijd zouden ze gerecht worden; die tevoren een brandstaak voor de helle was, die valt voor den Heere in, en daar werkt God Zijn werk in hem; 't was tot op het uiterste met hem gekomen; 't en moest niet langer uitgesteld geworden hebben, of hij had in de helle geweest, hij had verloren geweest, Luc. XXIII : 42.

Geliefden, **zoo** gaat het met den zondaar; hij voelt en hoort wel dat hij veranderd moet worden; hij zegt wel, ik zal 't doen, hij meent dat hij daar kracht toe heeft; het gaat **zoolang** al wel, als hij gezond is; maar raakt **zoo** een mensch eens op het ziekbed, ach hoe bang is het hem! hij gaat daar altemets zedeloos en zorgeloos, tot God hem brengt op een ziekbed, maar hoe moe en mat is dan zijn geest ten dage der doodelijke krankheid? hoe overtuigd is hij dan wel? Tegenwoordig hadden we dat te bezien. Het is geen vreemd ding dat wij u te prediken hebben. Gij **zult** ergens wel wat ondervonden hebben. Wij gelooven, dat elk er wel wat van zal kennen. Wij hebben elk licht al een zwaar ziekbed gehad, en die het niet gehad hebben, het wordt licht al voor u gespreid en bereid. Onze stoffe is deze :

- I. Eerst, een zieke op zijn ktankbed in overtuiginge.
- II. Een vrome op zijn ziekbedde benauwd.
- III. Het onderscheid van de overtuiginge van die zieke; welke van **Gods** Geest zijn, en welke niet; welk geen werk des **Geestes** is, en in welke Geest zit.

Wij hebben te overdenken, zeg ik, een mensch op zijn ziekbed overtuigd een vrome ook benauwd; welke overtuigingen van **Gods** Geest zijn. Als de menschen ziek zijn, **zoo** zijn ze wel zwaar overtuigd; waaraan is het te kennen, of het door **Gods** Geest is?

I. Eerst, **eenerlei** wedervaart den goede en den kwade ; sommige menschen, de goeden en de kwaden, leven door de goedheid **Gods** al lang **frisch** ; de vromen en de goddeloozen, het duurt dikwijls al heel lang, maar daar groeit een gevaarlijke ziekte voor den **eenen** en voor den anderen ; ze gaan naar hun bed ziek, daar en diende niet toe te vallen, elk haalt zijn schouders op, daar feilt niet veel aan of de boom wordt geveld; daar dreigt dikwijls een ongeneeslijk kwaad, gelijk als die vrouw, die een geest der krankheid achttien jaren lang gehad had, Luc. XIII: 11. Een achttien jaren lang had het geduurd. En als die vrouw, Luc. VIII:42, ze had het een twaalf jaren lang gedragen. En Joh. V : 5, was er een die zijn kwaal acht en dertig jaren gedragen had. En die tien melaatsche mannen, Luc. XVII : 12, 't was als een ongeneeslijk kwaad. Zondaar, God maakt u ook ziek, maar hoe gaat het dan met den zondaar? Laten wij u dat in een prente eens doen zien.

1. In de eerste plaats, daar komt als een geschrift voor hem, daar al zijn zonden op geschreven staan, en dat komt voor zijne **oogen**. Och Heere! wat heb ik al bedreven, zegt hij ; daar komen zijne zonden voor hem, in hare grootte en zwaarte, de **veelte**, in hare soorten, met wie begaan, waar, wanneer; het komt er al voor God uit. Behalve dat, komt ook dat doorgaans in hunne gedachten, tegen Wien ze de zonde begaan hebben: tegen God, die **zoo** alomtegenwoordig is, die **zoo** alwetende, die **zoo** rechtvaardig, die **zoo** heilig is, **zoo** almachtig, **zoo** onveranderlijk ; en elk van die volmaaktheden **Gods** geven zulke nepen in hun harte. Daarbij komt, de wrake **Gods** zal u niet langer laten leven, en dat God zegt, zou Mijne Ziele zich niet wreken aan zulk een volk als dit is ! **Zoo** een komen dan wel te binnen de vloeken van Wet en **Evangelium**. De vloeken, zeggen we, komen in dat huis, en in die ziele van een ongodsdienstige, van een speler, tuischer, en in het huis en in de ziele van een ijdele en dartele wereldling, van een **hoo**vaardige, van een verachter van God, en van Zijnen dienst, en van Zijn volk; zij **logeeren** daar, en de vloek gaat als olie in hun ziele.

Als dat op hun harte komt, dat zij vervloekt zijn, daar begint het dan te gaan. Och Heere, ze zouden wel beginnen te schreeuwen, Daar smelten ze, hun **herte** wordt week, hoe bang is het hun ! Daar raken ze aan het bidden, aan 't belijden wat ze al bedreven hebben, het gulpt er voor God uit; ze mompelen tusschen hun tanden, en zijn er anderen bij, daar ze vrij op zijn, bestraft mij nu maar, wekt mij nu maar op, daar 't niet wel is met mij, **onder-**

richt mij, zeggen ze, ik zal het u **zoo** wel afnemen. Is er een vrome in hun geslacht, die ze tevoren niet lijden mochten, die is hun nu aangenaam. Is er een predikant, die rechtuit spreekt, die van geen hoven weet, die zonde zonde, en **genade genade** noemt, roept dien nu, zeggen ze, en met alle ander gezelschap, daar ze de zonde mede gepleegd hebben, kunnen ze nu niet mede te doen hebben,

De koning ging den zieken **Propheet** bezoeken, 2 Kon, **XIII**: 14. Dat was een **teeken**, dat hij ook den **Propheet** wilde hebben als hij ziek was, 2 Kon. **VIII**: 8. Haalt nu den Propheet, zei de koning, Dan is 't als een Jerobeam die tot zijn vrouw sprak: gaat naar den **Propheet Ahia**, en vraagt of 't kind sterven zal, 1 Kon. **XIV**: **2, 3**. Dan is 't valt den meester moeielijk, **Marc. V**: 35. Dan is 't, men zal den geestelijken Doctor vragen, of er nog genade is voor **zoo eenen?** en den lichamelijken doctor, zou er nog hope van herstel zijn? Ik zal al gebruiken, wat gij mij zegt. Dat is **zoo** verre; maar dan weet hij met zijn gemoed geen raad.

Nu moet ik u ook eens behandelen, zegt het gemoed; niemand zal het **zoo** goed doen als ik, behalve God. Hoe hebt ge met mij gedaan? gij hebt mij verkracht, op den mond geklopt, met brandijzers **toegeschroëid**, door een gewoonte van zondigen doen zwijgen, maar nu zult ge mij niet langer meester zijn; laat ik mij eens ontlasten, of gij er door bekeerd wierd; laat ik u nog eens trouw behandelen, eer ik een worm in u worde, die nooit en sterft. Wat doet uw consciëntie dan? Ziet ge dien goeden God wel, zegt ze, dat ge dien **zoo** vertoornd hebt; die is uw vijand geworden, en die is **u** een verteerend vuur; weet ge nu raad om Hem te ontmoeten? Hij is het, die den schuldigen geenszins onschuldig houdt. Ziet ge de Wet **van** God wel? hoort ge ze niet roepen: hoe hebt ge mij **zoo** verbroken! daar is niet **één** gebod van u ongeschonden gebleven; dewijl gij mij overtreden hebt, **zoo** dreige ik u met den vloek, ik weet 'van geen troost. Ziet ge het Evangelium wel, daarin staat, dat er geen zondaar te oud, noch te groot, noch te verre afgedwaald is, of daar is genade voor, en gij zijt onachtzaam geweest en hebt geen acht gegeven op **zoo** groote zaligheid.

Hoort nu de vloeken en donderen van 't Evangelium, die veel zwaarder zijn als al de vloeken van Sinaï. Matth. **XI**: **22**, Het zal Tyrus en Sydon verdraaglijker zijn in den dag des **oordeels** dan **ulieden**. Ziet ge wel, hoe na uw tijd vervlogen is, en dan zal de dood zijn werk aan u doen, en **licht** zal hij 't van dezen nacht of dag aan **u** doen; op dezen nacht zal licht geen dag meer volgen;

vandaag hebt ge licht te wachten eene onherroepelijke eeuwigheid, en te ondervinden de taal van den **grooten** Engel, dat **er** na dezen tijd geen tijd meer wezen zal, Openb. X: 6; en dan zullen al die dingen, daar ge uw **oogen** over laat gaan, niets meer waard zijn; gij zult met al uw goed niet **één** ziertje troost of licht kunnen hopen ; gij zult er niet **één koortsje** mede kunnen afkopen, met al uw goed, daar ge **zooveel** mede op gehad hebt, gij zult er niet **ééne** overtuiging mede **koopen** kunnen.

Och, 't zal **u zoo** bang zijn ! Dan uw **gezelschap**, dat daar met tranen bij u staat, daar gij de zonde mede gedaan hebt, ze zullen van uw pak niets kunnen aflichten, maar ze zullen **uzoo** bezwaren. Dan moogt gij van den dood niet **hooren**, en die stond daar voor **u**, die bode **Gods**, die Koning der verschrikking; ziet ge hem niet staan, is 't dan, hij staat daar gewapend voor u, en **hij heeft** een boog en een pijl; daar staat hij om **u** mede te treffen, als God maar zegt: houw dien boom uit.

Daarop begint dan het gemoed te brullen. Och, **Heere!** het wordt **zoo** bange; ze brullen als met hun vleesch en huid tusschen hun tanden; waarom ? Och, zeggen ze, hoe **heb** ik de tucht gehaat, **ende** mijn harte de **bestraffinge** versmaad? en **hebbe** niet gehoord naar mijne **Leeraars**, noch mijne **ooren** geneigd naar mijne Onderwijzers, ik en ben bijna in alle kwaad geweest, in het midden der gemeente, Spr. V: 11—13. Dan beginnen ze **zoo** te worden, ze zouden zichzelf wel aantasten; hetgene ik met mijne **oogen** wel gezien heb, dat er waren, die zichzelf wel zouden genepen en gebeten hebben, die hun **tonge** kauwden en hun tanden knersten, en zichzelf zoodanig trakteerden, dat ze met banden en boeien gebonden moesten worden, gelijk die man, die in de graven woonde, Dan komt **er** wel **disperaaf** spreken, hetgene ik ook gehoord en gezien heb, zoodat ze schrikkelijk vloekten, op eene hooggaande wijze, zoodat **het min of meer was of men een prente zag van eenen** verdoemde in de helle.

Dan gaan ze wel aan het vleien van zichzelf; zij vleien met hunnen mond, en **ondertusschen** in hun vleien **zoo** liegen ze, Ps. LXXVIII: 36. En wat is 't dan? Proef ons nog maar een reisje, ik hebbe het **zoo** slecht laten liggen, maar spaart mij alleenlijk ditmaal; ziet het nog eens, wat ik doen zal, ik zal nu met mijn huis God dienen, ik zal mij beteren; ik zal **zoo** lezen en bidden.

Ik zal mij in 't eenzame **zoo** oefenen tusschen God en mijn harte; ik zal mij gaan afscheiden van mijn vorig goddeloos gezelschap; eerst zal ik ze nog eens trouw behandelen, en ze uit het vuur

zoeken te rukken, en als ze niet **hooren** willen, dan zal ik mij daarvan afscheiden; ik zal **zoo** naarstig gaan onder de bedieninge, daar de valsche gronden ontdekt worden, en daar de goede gronden gesteld worden ; en ik zal mijne vrienden of bekenden, die God **vreezen**, niet meer verachten als te voren; ik zal mij **zoo** gaan beteren, ik zal **zoo** veel gaan reformeeren, dat en dat zal ik afleggen, en niet meer aandoen.

Dan gaan ze optellen, wat ze al doen en laten zullen; ze maken er een **heele** lijst van; ik zal er niet naar vragen of anderen met mij spotten ; dan zeggen ze wel: Heere! Gij zult er de getuige van zijn, **zoo** er niemand bij is; en zijn er omstanders bij, daar ze vrij op zijn, gij zijt ook de getuige, zeggen ze; **zoo** ik het niet en doe, vermaant mij, bestraft mij, wekt mij er toe op, Ziet, **zoo** verre kunnen ze komen in hunne bangheden, en 't is evenwel niet met alle.

II. Nu moeten wij zien, of er ook kommer in vromen is op hun ziekbed? Och ja, ze hebben ook groote benauwdheden, al is 't dat hunne zaken wei zijn. Och! die Ziek-Psalmen, kent gij ze wel? den **Vlen** Psalm en bijzonder den **XXXVIIIen** Psalm, mogelijk denkt ge daar niet aan. In den laatstgenoemden stelt de Koning bovenaan: om te **doen** gedenken. Dit zal ik mijn leven, zegt hij, niet vergeten, wat zware verschrikkingen mij kwelden, **vreeze** maakte mij ontrust, en diergelijke uitdrukkingen.

Wilt ge dat ziekdicht en lied van Hiskia zien, leest dan **Jes. XXXVIII**. Daar hebt ge zijne ziekverzen.

Wilt ge eenige ziekverzen lezen? Leest Ps. **CXVIII** : 17, 18, 19.

Wij zullen u bij eenige schriftuurlijke nog eenige exempels geven van vrome zielen, die daarvan in andere schriften aangeteekend zijn.

Latimer, predikende voor den koning Eduard IV, verhaalde van een vrome ziele, die op zijn ziekbed zijnde, het **zoo** bang had, alsof ze een zwaard namen en het in zijn harte staken. Een ander vroom harte **zeide**, als ze hem wilden troosten, 't is mij als een droge steen, en als een plumpe nagel, ik kan niet bidden, ik weet niet meer hoe bidden smaakt; een ander godvruchtig harte er bij zijnde, **zeide**: kunt gij niet bidden, willen wij eens voor **u** bidden? Neen, **zeide** hij, bidt niet voor mij, misbruikt toch den naam van God voor mij niet, die toch een verworping ben. Een ander godvruchtig harte dwong **zichzelven** om te eten zonder lust, op hope, **zeide** hij, dat mijne verdoemenis nog wat uitgesteld mag worden, want ik denk toch, dat, **zoo** haast mijn ziele van mijn lichaam gescheiden zal wezen, dat ze terstond in de helle zal vallen.

Dat waren exempels, die wij **u** daar noemen, die lichten in het werk der genade waren, ijveraars voor God en Zijne zake.

Wat dunkt **u**, hoe bang kan het God zelfs Zijne kinderen doen zijn! Wij zien zoo, dat eenerlei wedervaart den vromen en den goddeioozen.

Moesten we elk eens het zijne zeggen, wat zou er niet al uitkomen! 't Gaat niet altijd zoo licht en ruim; daar wordt wel eens gezweet van kommer, zoodat het met tranen gepaard gaat. Dat is nu het stuk,

III. Maar hoe zullen wij kennen, of onze overtuigingen goed zijn, of ze van Gods Geest zijn of niet? Ik **bekenne**, dat is moeilijk, maar als het onderscheid daar ligt, dan zullen de zaken spreken. Sommige zondaren overtuigd en met bangheden liggende sterven, ze komen niet op.

Gij zult zeggen, wat oordeelt ge van die?

Niet met alle, dat geven wij aan God, die kan iemand wonderlijk ontmoeten ; daar moeten we elk van zwijgen en voorzichtig zijn.

Dan heeft God er wel, die hij op 't ziekbed legt en nabij den dood brengt, die zeggen: Heere! proef mij nog eens voor het laatste, herstel mij nog eens, en de Heere doet het, ze komen op. Hier zitten er wel, die **dat** kennen, daar hebben er wel van u ziek gelegen, die opgekomen zijn, vromen en onvromen. Daar zijn er zulken van de onvromen, die opkomen, daar zijn leven geen **blijkje** van genade in geweest is te voren.

Waarvan zal men nu kunnen kennen, dat de overtuigingen niet van den Geest waren, en waar immers? Dat zijn onze **zaken**, die wij nu nog hebben.

a. Ais iemand opkomt, die **zoo** benauwd geweest is, waaraan zal men weten of die benauwdheid niet goed geweest is?

1. Eerst, als hij in zijn gezondheid van overtuigingen en het overtuigend werk een vijand was tot op zijn ziekbed toe, en ook na zijn ziekbed blijft, **zoo** dat hij dat overtuigende behandelen niet kan verdragen ; 't is een **teeken** dat hem niet beroert heeft als die vreeselijke bode des doods, die van Godswege **zoo** nabij scheen. In de gezondheid **vóór** de ziekte, in en **ná** uwe ziekte zijt ge **zoo** bedroefd als u iemand overtuigen wil ; 't is een **teeken**, dat het niet van den Geest is. Als hij ze doodde, **zoo** vraagden zij naar Hem, **ende** keerden weder en zochten God vroeg, Ps. LXXVIII: 34.

2. Als gij opkomt, zegt er iemand dat gij **zoo** overtuigd waart, gij wilt het niet weten, gij verbergt het, gij zwijgt er van, en gij wilt er ook niet van **hooren**; gij schaamt er **u** over, dat ge uzelf **zoo** klein aangesteld hebt; gij verdrijft de overtuigingen door

zondigen, door veel ijdele bezigheden, ja zelfs door u op te houden met dwalende **leere**, of met disputen het werk **Gods** van **uw** hart af te houden; uwe overtuigingen zijn dan niet goed; 't was maar door ziekte, door uwe consciëntie, **die u zoo** wroegde, en den dood die u dreigde.

3. Welke zijne er nog niet goed? Als iemand op zijn ziekbed veel beloften gedaan heeft, en na zijn ziekte genezen zijnde, **zoo** komt hij met zijn dankzegging voor zijn zelfs alleen, en daar wordt niet met alle volbracht; de beloften liggen ziek op het ziekbed onder **u**, daar gij **nu** gezond op ligt; ze leggen neffens uwe zijde, de beloften die gij in uw benauwdheid geuit hebt, die spreken **u** gedurig aan, en zeggen, weet ge niet wat hier gepasseerd is? volbrengt gij ze niet? God spaart u wel, maar Hij vergeeft het **u** niet. **Die** overtuigingen zijn niet goed.

4. Die zijn niet goed: als ze hersteld zijn, ze beginnen de vromen tot smarte te worden, ze doen ze kwaad, ze verachten de kleinen, ze doen ze nadeel in hun taal en gedrag, zoodat men moet zeggen: hun laatste is erger als hun eerste; ze maken dat de rechtvaardigen hun ziele over hen kwellen.

5. 't En is niet goed geweest, als ze **zoo** benauwd zijnde geweest, dezelve gaan misbruiken; toen zeggen ze, ben ik wakker gemaakt en bekeerd op dat ziekbed; en dat houden ze vast, en ze gaan in de zonde voort.

6. 't Is niet goed, als ze niet willen dat iemand hun **ziekbeds**-benauwdheden onderzoekt of verdacht houdt.

7. Als ze **in** hun benauwdheden en op hun ziekbed zeiden: o God! **zoo** Gij mij niet spaart, ik zal U beschuldigen, dat God mij niet beproefd hebt; hadt Gij mij gespaard en beproefd, ik was licht bekeerd geworden!

8. Nog eens, die zijn niet goed, die met hun benauwdheid hun hart zoeken te stillen. Dan beginnen ze hun zonden op te halen, en den desperate te spelen, en zich dan te pleisteren met Christus gerechtigheid, en **zoo** zoeken ze **zichzelven** te stillen. Ja, zelfs gaat het **zoo**, dat ze er een hoovaardig hart op hebben; ik ben niet van de schare, zeggen ze, die de Wet niet weten, ik weet wel hoe ik handelen moet. Let op **zulken**, 't is niet goed.

b. Gij zult in uw hart licht denken, als iemand als een onbekeerd zondaar op het ziekbed ligt en overtuigd is, wanneer zou men kunnen weten, dat er de Geest onder raakt? Dan,

1. Eerst, als God hen hersteld heeft, dan klinkt het gedurig **in** hun gedachten, dat ze **zoo** overtuigd waren; ze gaan er niet op zondigen, zondigt niet meer, zeggen ze, opdat u niet wat

ergers overkome, Joh. V: 14. Ik wil niet meer **zoo** gaan zondigen, als te voren, zeggen ze.

2. Daar 't waar is, die denken **zoo** dikwijls aan die bangheden die ze hadden, aan de gestalten en woorden, die ze tegen God en menschen zelfs gesproken hebben, aan de beloften, die hun lippen in de benauwdheid zelfs hebben geuit. Dat ziet ge Ps. XXXVIII in het opschrift: het is om te doen gedenken.

3. Dan is 't goed: als die overtuigingen hen bijblijven, dat ze dan zeggen : och Heere! ze zijn mij niet te veel, maar het is mij een waardige en een aangename gestalte, ik mag ze niet missen.

4. Zij scheiden metterdaad van hun oude gezelschap af; daar kunnen ze zich niet meer mede ophouden, maar ze ontlasten eerst hun gemoed, en zeggen: **wilt** ge nu niet met *mij* mede doen, dan moet ik u verlaten, en ik zal vrij van u zijn; en **zoo** gaan ze dan over tot een ander, tot een godvruchtig gezelschap.

5. Nog eens, waar zult ge hem vinden? Och, naar **Gods** huis gaat hij; dan komt het er uit, ik heb lange genoeg er uitgebleven. Hiskia ging **naar** den Tempel, als hij **hersteld** was. Die zieke, die door den Heere Jezus genezen was, hij vond Hem in den Tempel.

6. Eindelijk, nu worden ze **zooveel** te ijveriger voor den naam en de zaak van God. Joh. IX: 27, Wilt gijlieden ook Zijn discipel worden? **zeide** die herstelde, zou een mensch, die een zondaar is, zulke krachten doen? En uit die oorzaak **zoo** is hij **zoo** gering, klein en nederig in zijne **oogen**. Ik hebbe **zoo** dicht bij de helle geweest, Heere, en Gij hebt mij de **oogen** geopend, zeggen ze, en ze danken den Heere met verwonderinge. Dat vergeet ik nooit, zeggen ze, en ze heugen het **al hun** leven, dat God hen **zoo** overtuigd heeft.

c. Hoe is een vrome op het ziekbed en in bangheden? is daar ook Geest in? Ja; dat zult ge daaraan kunnen kennen.

1. Hij was zulk een vriend van de overtuiging; dat kunt gij zien in Hiskia en David. Dat pak van zonden, zegt hij, het is mij **zoo** zwaar om te dragen; ik ben bekommerd vanwege mijne zonden, Ps. XXXVIII: 5, 19.

2. Zijn er bangheden op hun ziekbed, 't is wegens **eenigen** merklijken val, doodigheid, donkerheid, of wegens den kommer van hun eeuwigen uitslag, hoe zal het nog met mij **gaan!**

3. In de derde plaats, in hun bangheden en **benauwdheden** zijn ze **zoo** nederig, ze halen 't eens op, wat de Heere **al** aan hen gedaan heeft, Jes. XXXVIII : 3, Gedenk, dat **ik** in **waarheid** **en** in oprechtheid voor Uw aangezichte hebbe zoeken te leven,

Heere! ziet toch op mij niet alleen in mijne ongelegenheid, maar in den ganschen koers van mijnen wandel.

4. Nog eens, ziet op mij in den Heere Jezus, Jes. XXXVIII : 14, Weest Gij mijn Borge. Hij piepte, kirde, schreide wel, maar dat kon hem niet helpen, hij moest den Heere Jezus tot zijn Borge hebben.

5. Ten laatste, ze zoeken zoo wèl gesteld te zijn ; ik zal zoo al zoetkens en zachtkens voorttreden, en zoeken bij U te blijven Heere, en zien verder wat Gij met mij voor zult hebben, Jes. XXXVIII : 15.

Zoo denken wij dat ge het zult vinden, daar Geest in de overtuiging bij is, bij vromen en onvromen. Daar ziet ge nu de goeden en de kwaden ; leg er u eens neffens; wij kennen elk meest zoo al een ziekbed. Hebt ge beloften gedaan en niet volbracht, schaamt u er over. Grijpt moed en herstelt het. Nu, ik hope dat dit aan ons elk mag gezegend zijn! Amen.

DRIE-EN-DERTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII : 20, 21,

Waarin men vindt :

- I. De overtuiging der goddeloozen door kwade exempels.
- II. Dat God de vromen ook wel daardoor overtuigt.
- III. Het onderscheid tusschen die beide.

Wij lezen, Ps. CXLV: 14, De Heere ondersteunt allen, die vallen, **ende** Hij richt op alle gebogenen. Vromen vallen wel in zonden, Jac. III: 2, Wij struikelen allen in velen. Vromen vallen wel in zware zonden. Petrus, David en Salomo **toon**en dat. De vromen vallende, staan niet altijd meteen op ; 't is niet altijd meteen, ik hebbe berouw; ze kunnen wel een langen tijd in hun val blijven liggen. David bleef er acht of negen maanden in liggen, totdat de **Propheet** van Godswege kwam en **zeide**: gij zijt de man; toen viel hij in en **zeide**: ik hebbe gezondigd tegen den Heere, 2 Sam. XII: 7 en 13. Jacob bleef eenigen tijd er in liggen, totdat daar een Engel kwam, die met hem worstelde; toen **zeide** hij : te Bethel vond ik Hem, daar smeekte ik, daar weende ik, Hos. XII: 5. Nochtans, al vallen ze, en al vallen ze zwaar, en al blijven ze er wat ongevoelig over, ze staan evenwel op, en raken tot schuldbekentenis, ze raken tot

weekheid, ze vallen voor den Heere **in, ze** rechtvaardigen God, en Hij ondersteunt hen. Richt God nu die gevallen op, wat moeten die dan niet een ontfermer vinden, die **zoo** niet gevallen zijn, maar die **gebogen**, gebukt en gedrukt gaan, en wel neergebogen en wankelende gaan over den staat van hun ziel, en zeggen : mijn ziele buigt haar neder; ja uitroepen : wat buigt gij **u** neder, o mijn ziele? Ps. **XLII**: 12. Maar wat voor pakken doen een ziele nu wel omlaag hangen ? Wat drukt de vromen **zoo** neer? Weet ge wel wat? ei Iet er eens op.

1. Eerst de zonde, hun zondige **nature**, hun zondige daden, de inwonende zonde, de zonde, die ze nog bedrijven na ontvangene genade, Ps. **XXXVIII**: 5, dit pak is mij te zwaar om te dragen. Weet ge wat nog?

2. **Ellenden** en tegenheden ; dat ze alle dagen onder 't kruis zijn ; Heere! zeggen ze, Gij schrijft alle dagen zulke bittere dingen tegen mij, ik ben de man, die ellende gezien heb, de hand **Gods** is tegen mij uitgegaan. Weet ge wat nog?

3. De vromen hebben dikwijls zulk een kommer in hun leven; ze leven niet zonder kommer. Weet ge waarover? Over hun familie, over hun kinders, over hun nering en beroep, over land en kerk; wie, zeggen ze, zal dien steen afwentelen? waar is het lam ten brandoffer. Och Heere! hoe kom ik er nog door? Weet ge wat hen nog **zoo** neerbuigt ?

4. De strijd des duivels: die brieschende leeuw, die rondom hen gaat, laat ze niet ongemoeid; hij vecht en strijdt tegen hen; hij heeft zijne pijlen vol **vurig** venijn. Als dat komt (o wij **wenschen** het u nooit toe, en wenscht er toch nooit om) dat kost angst, vleesch, bloed zweet, tranen, Weet ge wat nog?

5. Och de verberginge van **Gods aangezichte**; 't is al **zoo** donker, in bidden, lezen, Avondmaal gaan, onder vromen ; 't is al **zoo** laf, **zoo** lauw; och Heere! zeggen ze, ik ontmoete U nergens, 't is al **zoo** duister; Heere, mijn ziele buigt haar neder! **Wat nog ?**

6. De kommer over hun eeuwigen uitslag; de dood komt, ik moet mij daartoe bereiden, mijne jaren klimmen, ik zie **Gods** bode daar voor mij staan, die zal haast **zijn** werk moeten doen, de boom zal vallen; nu moest ik blijken in mij hebben, of **Gods** werk leugen of waar in mij is ; Heere ! Gij zult oordeelen naar waarheid, mij is bange.

7. Ten laatste, dat buigt hen **zoo** neer, de weinige kenteekens die ze hebben van hun genadestaat. Och Heere! zeggen ze, waaruit zal ik weten, of ik uit den natuurstaat in den genadestaat ben overgegaan? het is mij **zoo** verborgen, het is mij **zoo** duister;

de bijloopers, die doen **zichzelvenzoo** schoon voor; waarheid en gedaante, waan en naam, schijn en zijn, daar is niet veel onderscheid tusschen.

Richt nu God de gevallen en op, gij kunt eens denken, of Hij die gebogenen, die **zoo** zwaar niet gevallen zijn, dan niet zal oprichten. O dat gekrookte rietje zal Hij niet verbreken, en dat rookende vlaswiekje zal Hij niet uitblusschen, maar Hij zal het aanblazen en verbinden.

En wat voor remediën geeft God, hen wel om ze op te richten? Een geestelijk oordeel des ondersheids, want de geestelijke mensch onderscheidt wel alle dingen, 2 Cor. II: 15.

God brengt ze tot onderzoek, **en** Hij geeft hun een onderscheiden kennis van het onderscheid dat er is tusschen schijn en zijn. Na lang onderzoek **zoo** behouden ze, door de zonderlinge genade van den Heere, het goede, zoodat ze moeten zeggen, ik zie dat er waar werk in mij is, en ze leggen zich tusschen de stukken neder in tegenwoordigheid van God den Heere; vinde ik het valsch in mij of niet, zeggen ze, als ik rechtuit zal spreken voor Uw **aangezichte, zoo** weet ik niet beter, of ik behoore onder de goeden. Ze zeggen wel eens in dat onderzoek, het is gedaan met mij, en komen wei **zoo** verre, dat ze zeggen: ik **vreeze** dat ik nog mis en dat het met mij gedaan is: maar ondertusschen **zoo** geeft ze de Heere meer klaarheid en Zijnen vrijmoedigen Geest in hun harte, zoodat ze allengskens meer vast gezet worden, zoodat ze zeggen: ik **zie** het onderscheid, dat er is tusschen schibbolet en en sibbolet, tusschen schijn en zijn.

Het is de gemeente bekend, dat wij over deze zaken op verscheidene tijden zijn bezig geweest en ons hebben bezig gehouden. Het is de gemeente ook bekend, dat wij nog onder handen hebben dat nauwluisterende blijk van de overtuiging.

Zijn mijne en uwe overtuigingen van de rechte slag niet, **zoo** missen wij alsnog genade ; **daarom** hebben wij **onszelve**n overgegeven, om dat stuk te bezien, dat wij **zoo** behandeld hebben, dat wij **u** eerst hebben opengelegd de overtuigingen, die maar door de consciëntie .zijn ; dan, hoe de **goddeloozen** die overtuigingen misbruikten; dan, hoe de vromen verzocht worden het ook te doen; dan, het verschil tusschen die beiden ; dan, hebben wij eenige gemeene gronden gaan leggen van ware **overtuigingen**; dan hebben wij die gezien, die een mensch krijgt door slagen en oordeelen; dan, die hij krijgt door zegeningen ; Laatste hebben we gesproken van die door 't ziekbed, en gezien welke goed en welke kwaad waren.

Nu is ons nog overig te beschouwen: eerst, dat God altemets overtuigingen werkt door kwade exempels. Dan, dat God het altemets doet door goede. Dan, altemets door 't Woord. Dan, altemets door den Geest, die echter niet zaligmakende zijn. Dan, die zaligmakende zijn, en dat zijn **zulken**, die door den Geest van Christus gewrocht worden. Tegenwoordig hebben wij gedacht ons bezig te houden met overtuigingen door kwade exempels, daar wij u in zullen toonen :

1. Hoe dat God door exempels van **goddelooze** menschen de goddeloozen wel overtuigt.

II. Dat God er ook wel de uitverkorenen door overtuigt.

III. Het onderscheid, dat er is tusschen die beide, tusschen den **eenen** en den anderen.

Eerst zeggen we, God gebruikt dat middel wel, om goddeloozen te beroeren, van stoute zondaars. Dan, Hij gebruikt het ook wel om de uitverkorenen binnen te brengen en de vromen te prikkelen. Eindelijk, moeten wij het onderscheid **toon**en tusschen de bewerkingen van de verworpenen en van de vromen.

I. Wat het eerste aangaat: **onze** groote God heeft duizend middelen om een mensch. tot Hem te brengen, en daar neemt Hij altemets het middel toe van stoute zondaars. Wat doet God dan wel? Dan gaat Hij hun **booze** stukken voor onze **oogen** leggen : een **Kaïns** broedermoord, de gruwelen van Sodom, de opstand van **Korach** en **Dathan**, met den uitslag, en het koppelen aan Baälpeor, Num. XXV. Dan een **Achans** kerkrooverije, een **Achitofels** meined tegen David en den uitslag, dan een Absaloms onnatuurlijkheid tegen zijn vader, een Judas verraderij omtrent zijn Meester, het veinzen van Ananias en Saphira, hoe listig dat ze handelden en hoe gruwelijk het hun bekwam, en wat dies meer is. Gij zult zeggen, waartoe heeft God dat in den Bijbel aangeteekend?

1. Dat doet God, om ons elk een klop op ons gemoed te geven. Daar hangt Hij die zwarte **mooren zoo** voor ons; die karmozijnroode zondaars hangt Hij daar **zoo** voor uwe **oogen**.

2. God komt en Hij zegt, komt en bekijkt de benauwdheid van die menschen, de nepen, de schrikken van hun gemoed eens; ze schijnen **zoo** uitermate welgemoed te zijn, maar **eilieve** bekijkt ze eens, de zondaar vliedt daar geen vervolger en is; ze zijn dikwijls **zoo** beroerd dat ze hun spijs met benauwdheid eten en hun water met kommer drinken; de goddeloozen, zegt mijn **God**, en hebben **geenen** vrede, Jes. LVII : 21. Een vroom harte, daar zit als een kleine hemel in; maar de goddeloozen, daar zit als

eene kleine helle in hun boezem van schrik en benauwdheid. Soms tijds weet hij zijn verzet: ze zullen **eene** stad gaan bouwen als Kaïn, en soms tijds doen ze als Achab, ze zullen zich eens gaan vernederen ; maar soms tijds weten ze met dien worm geen raad, als God hen aan de beroeringen van hun gemoed overgeeft. Dan valt een **Saul** in zijn zwaard, een Achitofel verhangt zich.

3. Niet alleen stelt God hun booze stukken ons voor **oogen** en de benauwdheid van die menschen, maar ook hun schande; ze hebben geen reputatie in de wereld, noch in heel den Bijbel, als dat ze zondaars zijn. Spr. XIV : 34, gerechtigheid verhoogt een volk, maar de zonde is een schandvlek van de natiën.

Als de goddeloozen opkomen, dan zucht het volk; niemand heeft respect voor hen, als gedwongen, wegens hun ambt. Met een ezelsbegravenis zal hij begraven worden, zei God van dien goddeloozen koning Jojakim, men zal hem niet beklagen, **men zal** niet zeggen, och mijn broeder! Jer. XXII: 18, 19. Ziet naar die vervloekte, **ende** begraaft ze, want zij is **eene** koningsdochter, zei **Jehu** van **Izébel**, 2 Kon. IX: 34; en Dan. IV: 33, lezen we van Nebucadnezar : zijn glans week van hem, en hij wierd van de menschen verstooten onder de beesten.

4. Ziet de goddelijke oordeelen, die hen treffen; ziet het eens in de eerste wereld, ziet het in Sodom en Gomorra, ziet het in **Korach**, als hij opstond tegen Mozes en Aäron. Ach, zegt God, **zoo** wakker gij zulke goddelooze dingen doet, **zoo** vliegt de **vloek**-rolle in dat huis, en waar gaat ze? ergens in een slecht vertrekje? **0** neen. Zal ze maar dat huis eens doortrekken? **0** neen, ze zal er in vernachten. Hoe lang? totdat ze in dat huis zijn balken en zijne **steenen** verleerd zal hebben. Zullen de inwoners vrij gaan? Neen, de vloek eet niet alleen dat huis op, **maar** zij worden er ook door verteerd.

5. God komt, en Hij toont hoe subiet, onverwacht en schielijk het komt, als zij er geen van de minste gedachten op hebben; door een koortsje, of schielijk overval, of eenige pijn worden ze schielijk weggerukt, als in een oogenblik tot verwoesting, Ps. LXXIII : 19. Wat tijd had die rijke, die zijne schuren **groot**er wou gaan bouwen ? In dezen nacht, zei God, zal men uw ziele van u wegnemen, Luc. XII:20. Wat tijd hadden Ananias en Saphira? Ze vallen daar dood voor de voeten der Apostelen, Hand. V. Wat tijd had Absalom in zijn onnatuurlijken handel tegen zijn vader? Hij komt subiet om. Och arme ! hij meende te triumfeeren, en de Heere geeft dat hij in een oogenblik omkomt; daar raakt hij met zijn haar aan een boom vast, en daar komt zijn vaders

krijgoverste en die steekt hem drie pijlen in zijn harte, Wat tijd had een Ammon? Hij zit daar niet met al zijn broeders aan tafel bij Absalom, of daar komen Absaloms knechten, als zijn harte vroolijk was van den wijn, en ze vermoorden hem. Gelijk zoo de goddeloozen een haastig verderf overkomt om al hunne booze stukken.

6. Wat doet God? bekijkt ze, zegt Hij, nu eens als ze ter wereld uitgaan ; konden ze als een beest sterven, ze zouden op hun bloote knieën vallen, en er God voor danken ; maar dan zal 't zijn, kind, gedenkt dat gij het goede gehad hebt in uw leven, en nu lijdt gij pijn, Luc. XVI: 25. Achteraan komt het zwaarste; dan wordt die patiënt- gebonden naar den Rechter gebracht, met al zijn zonden op zijn voorhoofd; daar worden dan zijn zonden als een heel register opgelezen en hem ordentelijk voor ooggen gesteld, Ps. L : 21. Zoo wakker als ik en gij voor den Rechter komen zonder genade, het zal een lang zwaar register zijn. Niet alleen zullen zijn zonden op zijn voorhoofd staan, maar God zal zeggen, om alle dezen zijt ge vervloekt; om uw drinken, om uw spelen, om uwen onkuischen handel; dan ook om die zonden, die gij niet veel geacht en hebt; weet ge welke? uw verborgene zonden, daar geen mensch van wist, die gij zoo wist te bedekken, die gij dacht dat een kleine zonde was, daar gij van zeidet, dat is maar een vuiligheidje. O! dat register zal daar zoo opgeteld worden, en ook dat voor de wereld als een deugd in u scheen; het lang bidden, het vasten en de statigheid der Farizeën, die als een deugd scheen. Om alle dezen komt de toorn des Heeren, daarom zullen ze branden in het eeuwige vuur, hun tanden knersen, hun handen wringen, in dat Tophet, dat door den adem des Almachtigen wordt aan brand geblazen. Jes. XXX: 33, het Tophet is van gisteren bereid. Wat is dat? dit, dat de Richter al eenigen tijd bezig is geweest om de executie, die uitgezochte straffe, te bereiden.

Ziet, zoo gebruikt God stoute zondaars om een mensch te overtuigen. Heeft dat werking op het hart van goddeloozen en van vromen? Ja. Is er onderscheid tusschen den eenen en den anderen ? Ja. Die zes dingen, die wij daar genoemd hebben, hebben hare werking op ons hart. Wij zijn zoo dwaas niet, dat wij dat niet weten. Wij hebben het Woord gelezen en hooren prediken. Maar wat werk doet het? Daar is een goed deel van den Bijbel mee vervuld. Weet ge wat werking het op de verworpingen doet, dat geen goed werk is?

1. Eerst, dit, dat ze er wel voor stil staan, en ze bekijken die zwarte schilderijen eens, die leelijke monsters, en hoe dat ze in

den Bijbel geteekend staan ; dit **was** de koning Achab, die Israël zondigen deed ; dit was Absalom; dit was Tozbi en Simri, die daar op de daad betrapt Wierden, als ze in den hoerenwinkel ingingen. **Heere, zeggen ze**, ik moet de **oogen** van mijn verstand daarover laten gaan.

2. Heere, zeggen ze, ik mag 't wel hooren, dat de goddeloozen **zoo** eens voor mij beschreven worden. Ze zijn niet altijd **zoo** goddeloos, dat, als de zonden beschreven worden, dat ze dan de kerk uit zouden **loopen**; ik wil die **vreeselijke** schilderijen wel eens **hooren**, zeggen ze. Ziet het in Felix; als Paulus van 't oordeel sprak, hij verhindert hem niet, maar hij laat hem uitspreken. De Apostel Paulus en al de Apostelen kwamen daar gedurig onder het volk met den schrik des **Heeren**, met de gruwelijke oordeelen **Gods**, gij zult dat het **geheele** Nieuwe Testament door vinden.

3. In de derde plaats, **zoo** doet het dit werk, dat ze wel eens naar huis gaan en zeggen, mijn ziele, weest gewaarschuwd; ze **hooren** 't, ze lezen 't, ze merken 't op; dat staat daar tot een voorbeeld voor u, dat is geschied **u** tot waarschuwing, zeggen ze.

Ja, heeft **zoo** een kinders, vrienden. burens, ze spreken er tot hen van; slaat toch **denzelfden** weg niet in, zeggen ze, opdat **u** niet wat ergens **ontmoet**. En ze zouden wel eens zitten gelijk **als** de vromen, in **zooveel** devotie, gelijk David met zijn zone Salomo, tot wien hij **zeide**, kent den God uws vaders, en dient Hem, 2 **Chron. XXVIII:9**; en als Salomo met zijn kind, mijn zone, als de zondaars u aanlokken, en **bewilligt** niet, Spr. I: 10. En gij zult liever een spreuke uit de Spreuken **hooren** verhandelen, als van de genade **Gods**. Ik waarschuw u, mijne kinderen, en ook mijn ziele, **zoo** gij **u** niet bekeert, gij zult allen desgelijks vergaan.

4, **Zoo** verre komt een verwoorpene, dat hij zal zeggen, nu vergaat mij de lust tot zondigen, **zoo** duur staat de zonde mij niet aan ; en ze maken een verbond met God, ze kwamen in den vloek en in den eed, Ezra X: 3, **Neh. X: 29**. Heeft niet Salomo daarin gezondigd, zeiden ze, hoewel hij zijnen God zeer lief was ? hebben niet onze vaders **daarin** gezondigd, zeiden ze? en daar kwamen ze in een verbond over, dat ze het niet doen **zouden**. En **zoo** verre komen ze, dat ze overslaan tot den weg van den jongeling; in plaats van een **stouten** zondaar te zijn, **zoo** willen ze liever onberispelijk gaan zijn, **Marc. X: 20**, Ik hebbe van mijn jeugd af de geboden onderhouden, wat ontbreekt mij nog?

6. Zij komen wel **zoo** verre, dat ze zeggen, och God, ik ben er zou af verschrikt, ik kan er niet van rusten **en** slapen, dat ik

van hen gezien en gehoord heb. Dat de kwade exempels zulk eene werking doen, kunt gij zien Hand. I: 18, 19. Meent gij dat het hen niet beroerde van den verrader Judas, dat hij **zoo** omkwam? meent gij (lat ze er niet naar vernomen hebben, hoe het met hem al ging, al wilden ze met hem niet te doen hebben? als God zijn ingewand liet uitstorten, dat was heel Jeruzalem door bekend; zij hebben wel naarstig naar het einde van dien man vernomen. En Hand. V, allen die het hoorden van Ananias en Saphira, heel de gemeente vreesde. Daarbij komt, ais ze het exempel van zulke stoute zondaars zien en **hooren**, dan beginnen ze wel eens te denken om bekeering; ze nemen het wel voor, ze **meenen** dat zij er kracht toe hebben, zij zeggen dikwijls, **zoo** ik **mij-zelven** niet bekeer, ik zal vergaan.

II. Maar hoe werkt het op de uitverkorenen? Als God dat middel belieft te gebruiken, **zoo** gebruikt Hij het wel tot hun bekeering. Dat van Ananias en Saphira gebruikte God als een middel tot velen hunner bekeering. Het elfde vers toont de siddering die er velen over hadden, de uitslag was, dat er een menigte overkwamen. Ik heb een historie gelezen van een die in een gezelschap moest gaan, daar **ze** met malkanderen zouden vroolijk zijn; als hij er inkwam had hij geen genade, maar hij ging er niet uit of hij had genade. Hoe **zoo**, zult gij zeggen? **Zoo** als zij met malkanderen zitten te drinken, doet God er subiet een dood blijven; de anderen Wierden niet bekeerd, maar die **eene**. Heere, **zeide** hij, waarom ben ik in het leven gebleven? Waarom is hij nevens mij gestorven? Waarom ben ik niet dood gebleven, en **zoo** in mijne zonden gestorven? Dat wierd toen nog een groot geestelijk man, die veel door **Gods** Geest gedaan heeft voor **Gods** huis. Wij lezen van die mede in het gezelschap waren, dat er **wel** een groote verslagenheid was, maar het bleef er bij. Doet God hun een **goddelooze** ontmoeten, Hij zegt, gebruikt dat tot een middel van uw bekeering. Nu de vromen, wat werkingen hebben zij daarover? Ze zien het huis der goddeloozen eens aan en ook hun einde; zij spreken met God eens over **grooten** voorspoed; zij kunnen dat in het eerste **zoo** gemakkelijk niet dragen; ik koos evenwel, zeggen ze, hunne hoogheid niet. Ik kon vooraan gezeten hebben, zei Job, als een koning onder de **bende**, maar ik koos evenwel hunnen weg niet. Heere, mijn ziele kome niet in hunnen raad! Ik ben liever in Uw huis, als de genietinge der goddeloozen te hebben; al **konde** ik nog zooveel voorspoed genieten, ik wil, noch kan, noch zal met hen niet mee doen; ik mag de menigte niet volgen in en tot booze zaken, Exod. **XXIII:2**.

· **III.** Gij zult zeggen, dat komt al dicht bijeen; maar hoe zal ik het schibbolet van het **sibbolet** onderscheiden? wie **zal dat scheiden**? Dat is het laatste, dat wij eens moeten letten op het werk van **Gods** Geest in 't harte der vromen.

1. Dat gaat gepaard met droefheid in het harte. Och Heere, zeggen ze, het is mij **zoo** een last **zoo** te zijn; ze kwellen er hun ziele onder; waterbeken vlieten af uit mijne **oogen**, omdat Uwe Wet overtreden wordt, Ps. CXIX: 136. Allerliefste Heere, dat ik een vreemdeling in Mesech ben, en in de **tente** Kedars wone, dat wil ik beschreien, Ps. CXX: 5; dat ik niet kan beteren, wil ik betreuren en **bezuchten**; dat ik het niet veranderen kan, daar schreit mij ooge over; over al die vijandschap **Gods**, over de ongodsdienstigheid, over 't spelen, tuischen, en wat dies meer is. Al die lichtvaardige zonden, die ze zien, daar schreien ze over, hun oog druipt tot God, hun borst zucht tot den Heere; maar de anderen niet; **zoo** ver komen de verworpenen niet; hij zucht er niet over, dat het in zijn tijd **zoo** goddeloos is. Dat kunt gij zien, Ezech. IX : 2-4, daar waren zes **mannen** die slaan een taal, maar daár was er een onder die zei, **teekent** de lieden die zuchten over de gruwelen van 't land,

2. In **Gods kinderen** werkt het dit: als er zulke roepende zonden zijn, **zoo** een geest van goddeloosheid, dat werkt in hen een geest van bidden; ze liggen er voor **God** op hun knieën. Wat deed **Ezra** en Nehemia? Dan aanbidden zij God, dat Hij wil geven bekeering, dat Hij ze wil sparen en Zijne oordeelen niet over hen uitstorten, Dat doen weer de verworpenen niet; die durven op hun knieën niet komen, en **zoo** zij op hun knieën komen, **zoo** stopt haar ongerechtigheid hun den mond, en God hoort hen **niet**.

3. In de vromen werkt het **zoo**, dat ze zeggen, och Heere, ik zie in den spiegel mijn eigen harte; hetgeen dat in **hen** in daden uitbreekt, dat is ook in mijn **nature**; hadt Gij het niet verhinderd, ik had hetzelfde gedaan; laat Ik dan niet zeggen, hoe kunnen zij **zoo** goddeloos zijn! waarom? Gij belieft het in **mij** te verhinderen, anders zou ik hetzelfde doen; want dezelve wortel der bitterheid zit in mij, die zou dezelve alsem en **galle** voortbrengen, Hebr. XII: 15. -De goddeloozen doen dat niet, en **zij** zijn er ook niet verwonderd over.

4. **Heere**, wat is er een onderscheid? wat maakt de genade iemand schoon? wat een glans geeft de genade? hoe vrijmachtig maakt Gij dat die en die beter is! Is het niet Uwe genade, die den een beter maakt als den anderen? hoe vrijmachtig gaat Gij iemand

voorbij, en hij heeft niet te klagen! Ziet Ge op iemand, hij en heeft niet te roemen, 1 Cor. IV: 7.

5. Lieve God, zeggen ze, de goddeloozen zijn **zoo** naarstig om **in** de helle te raken, ze razen om de zonde te doen; wat een geweld moest ik dan niet doen op het Koninkrijk? worden ze de zonden niet moe, ik mag U te lieven en te dienen niet moede worden; **loopen** zij **zoo** naar de helle, laat ik naar den hemel **loopen**; hebben zij op hun weg de Schrifture, God en hun consciëntie tegen, ik heb het op mijn weg al voor mij, zou ik minder ernstig zijn in een Koninkrijke te bejagen, als zij zijn in een gevangenis te bejagen?

6. Den vromen komt altemets zulk een vuur in hun hart, als zij leven in een **boozen** tijd, dat ze moeite doen om niet ijverig te zijn. **Wat** een vuur kwam er in Pinehas' harte! hij doorstak dat paar ontuchtige lieden. Elias bracht om al de Propheten **Baäls**. De Heere Jezus zei, de ijver van Uw huis heeft Mij verslonden. Nehemia zei, ik sloeg ze, ik plukte ze het haar uit. **In zoo** een tijd, als het ten verderve gaat, dan krijgen ze wel een ijvergeest in hun gemoed. O! dan doen ze zulke betuigingen voor den troon, daar liggen dan zulke protesten tegen u, zondaar, ze zouden niet gaarne **het** land uit; daar liggen dan zulke protesten voor den troon. Maar daar weet een verworpene dan niet af, die willen liever de zonde mee doen tegen de klopping van hun gemoed aan, en zij willen liever het kwade eens prijzen, en een ander flatteeren.

7. Zult gij dit in hen vinden (niet in den roem **hunnes** zelfs, maar in eene ware **tale**) ach Heere, ik danke U, dat ik niet en ben als andere menschen, roovers, onrechtveerdigen; maar zij en doen het met hetzelfde oogmerk niet als die Pharizeër, noch met **zulken wind van roemzucht** niet, als Luc. XVIII:11. Ze mogen wel eens danken; als iemands huis in brand staat, en het mijne niet, als iemand in **zijn** zinnen geslagen was, en ik niet,, **zou** ik daar niet over mogen danken?

8. Nog eens, een vrome ziele zult gij **zoo** vinden, dat hij **zal** zeggen, och Heere, is er niet wat goeds voor mij te doen? is er niet ergens een uit het vuur te rukken? Geeft God hun gelegenheid om een ziele te behouden, zij spreken hem aan bij alle gelegenheid; anderen zoeken ze te ondersteunen en op te wekken. Als zij maar gelegenheid hebben, wat doen ze? zij zoeken hun talentje op winst aan te leggen. Daar weten de anderen niet van, en **zoo** hij zijn talentje nog eenigermate aanlegt, 't is maar tot wat **uiterlijke** inbinding, het raakt aan hun hart niet, daar is hij vijand van.

Ziet, daar hebt ge nu de overtuigingen door kwade exempels; in 't toekomstige moeten wij die hebben door goede exempels. Nu, ik hope dat de Heere dit gesprokene zegenen zal aan ons en aan **ulieden**, tot Zijne eere, om **Zijns Zoons wille**. Amen.

VIER-EN-DERTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII : 20, 21,

Waarin aangetoond wordt:

- I. Eerst, dat God Zijne kinderen in het Woord zoo heerlijk laat beschrijven tot exempels van anderen.
- II. Dat dat overtuiging werkt in het hart van den zondaar.
- III. Dat het ook groote werkingen heeft op 't hart van een vrome.
- IV. Het onderscheid tusschen beide.

WIJ lezen, Luc. XVII : 32, dat de Zaligmaker op het harte van Zijne toehoorders leide: gedenkt aan het wijf Loths. Loth en zijn vrouw waren een paar wonderlijke menschen. De man was vroom, -maar de vrouw misschien niet. Man en vrouw hadden onwetende engelen geherbergd; zij hadden het mirakel Gods gezien; zij Wierden beide bij de hand genomen en de stad zoo uitgeleid, door die twee mannen, **die** zeiden, wij kunnen niets doen voor dat gijlieden er uit **zijt**, maar wat dat gij doet, kleeft met uw harte doch niet aan Sodom, en ziet niet om, het zou u niet wel vergaan. Daar gaan zij er uit, de man, 't wijf en de twee dochters, de vrouw ziet om, God straft ze.

Gedenk aan die dingen, zei de Zaligmaker, die dingen zijn beschreven u tot waarschuwing, God wil het hebben. Denkt, zegt hij, aan de zondaars en hun uitkomst. Waarom moeten wij daarop zien? Omdat er onder geschreven staat, **zoo** gij u niet en bekeert, gij zult desgelijks vergaan, Luc. XIII : 3. God wil ook hebben, dat wij denken aan der vromen wandel en uiteinde; Hij neemt het kwalijk, als de rechtvaardige weggeraapt wordt, dat er niemand is die er op merkt, Jes. LVII : 2. God wil dat wij overdenken hun oprechten wandel. Ps. XXXVII : 37, Let op den vrome **ende** ziet naar den oprechte, het einde van dien man zal **vrede** zijn. God zei, Hebr. XIII : 7, Gedenkt uwer voorgangeren, aanschouwt en volgt haar **geloove** na, en ziet de uitkomst van -haren wandel. Jac. V : 10, 11, gij hebt tot een exempel des **lijdens** en Iangmoedigheid de Profeten, die voor u geweest zijn;

gij hebt de verdraagzaamheid Jobs gehoord, ende het einde en de barmhartigheid des Heeren gezien, dat de Heere zeer barmhartig is en een Ontfermer. God geeft de vromen in Zijn Woord voor 't ooge van de wereld, ze spreken nog nadat ze gestorven zijn, Hebr. XI:4. Moeten wij spreken met de visschen der zee, met de vogelen des hemels, met de kraan, ooievaar, **tortelduive**; en zouden wij dan niet spreken met de vromen, die in den Bijbel zijn? God zei tegen den duivel, waar **komt** gij vandaan? van het doorwandelen der wereld, zei de duivel; wel, hebt gij wel acht geslagen op Mijn knecht Job? Dat zal de vrage zijn, als wij voor God zullen komen, hebt gij wel gelet op de vromen? op hun **genaden**? op hun gestaltens? op hun bevindingen? op hun godzaligen wandel? op hun kloekmoedigheid? op hun trouwe? op hun gespeendheid? op hun lijdzaamheid? op hun **verloocheninge**? op **Abels** geloof? op een **Enoch** en een **Elias**, en een **Noach**, die met God wandelden? op een **Loth**, die zijn rechtvaardige ziele **kwelde**, als hij daar onder die goddeloozen binnen Sodom woonde? 2 Petri II:8. God stelt vele **zulken** in Zijn Woord voor; maar dan zijn ei ook vromen die leven. Hoe menige **duizende** predikanten zijn er al geweest, die het volk geleerd en den weg **Gods** bekend gemaakt -hebben? Hoe menig predikant heeft er met liefde tot zijne gemeente, met tranen in zijne **oogen**, gezegd, gijlieden zijt mij lief en waard, weest als ik, weest mijne navolgers. Daar prediken er nog meer door hun leven. God heeft een groote schare van Zijne knechten, die niet te tellen is; maar nog **grooter** van Zijne kinderen; daar hebt gij een geheele **wolke** van getuigen, Hebr. XII:1. Die prediken daar door hun zachtmoedigheid, lijdzaamheid, **goedertierenheid**, liefde, vrede, en al die heerlijke deugden; zij betrachten al wat eerlijk en welluidende is, zij staan daar als parelen, als **leliën** onder de doornen, als sterren, als lichten in een krom en verdraaid geslacht. Wij zeggen nog **eens**, God zal ons vragen, hebt gij **wel** acht op hen geslagen? wat wrocht het in u, als gij **zoo** Mijn volk zaagt? hoe ging het u dan?

Wij waren gekomen tot dat kommerlijke, gewichtige en **nauw-**luisterende stuk, de overtuiging. Een mensch wordt altemets overtuigd door den godzaligen wandel van de vromen te zien. God zei, Jer. XXIV:1-3, wat ziet gij, Jeremia? Ik zie twee korven, zei hij. Wat is er in? zei God. In de eene zijn zeer booze vijgen, zei de Profeet, maar de anderen zijn zeer goed. God die verklaart het hem; de booze zijn de goddeloozen, en die zijn zeer boos; de goede die er nog over zijn, zegt God, zijn

zeer goed; gij moogt er wel op letten. Ik zal er Mijn oog over hebben, maar hebt er uw oog ook over,

Laatst zagen we, hoe dat een mensch overtuigd wierd door de kwaden te zien; nu moeten wij zien, hoe de mensch wel overtuigd wordt door de goeden te zien. De mensch wordt wel overtuigd door de godzaligen te zien, er mee om te gaan en te **verkeeren**. Om dat wel te doen, **zoo** zullen wij u **toon**en, eerst, dat God Zijne kinderen zeer heerlijk in hun leven beschrijft in den Bijbel, en ze tot voorbeelden van een iegelijk stelt, die den Bijbel in zijne hand neemt; dan de vromen hebben altemets een groote werking op het hart van een zondaar; dan, ook op het hart van de vromen; dan, wat onderscheid dat er is tusschen de werkingen die het heeft op het hart van de goddeloozen, die goddeloos blijven, en van de werking, die het op een waar kind **Gods** heeft. Ik zeg dan :

1. God beschrijft Zijne vrome kinderen in Zijn Woord zeer heerlijk, opdat wij ze bezien zouden; God hangt ze daar tot sieraad in Zijne Kerke op als de allerschoonste schilderijen.

II. Dat werkt op het hart van den zondaar.

III. Dat werkt ook op het hart van den vrome.

IV. Daar is een **groot** onderscheid tusschen die beide.

1. Wat het eerste aangaat, God de Heere (dat weet gij) beschrijft de vromen van den Bijbel tot achter toe zeer levendig. Waartoe doet God dat, dat Abraham er wordt beschreven in zijne gehoorzaamheid, toen hij geroepen wierd uit Ur der Chaldeën, niet wetende waar naar toe?

Waartoe wordt hij beschreven in zijne liefde, dat hij moest zijn eenig kind gaan slachten, God beveelt het hem? Waartoe in zijn geloove, op hope tegen hope? **Rom. IV : 18**. Waartoe worden die worstelaars beschreven? Een Jacob, Mozes, Samuël, die ernstige aanbidders en aanroepers van **Gods** naam? Een **Elia**, Job, Daniël, die krachtige bidders? Waartoe Mozes keuze? **Hebr. XI : 25, 26**, Hij verkoos liever met het volk **Gods** kwalijk gehandeld te worden, als al de schatten van Egypte te hebben, **alzo**o hij de versmaadheid **Christi** meerderen rijkdom achtte. Het was geen **jongelings**-drift, hij was groot geworden, hij zag de schatten van Egypte, hij zag de versmaadheid **Christi**, hij koos het laatste. Waartoe staat het in den Bijbel van een Aäron, als zijn twee kinders verbrand wierden, hij zag het, doch, staat er, Aäron zweeg stille, **Lev. X : 3**. Waartoe de nederigheid van een David? de weekheid van Jozia? de tranen van Hiskia? Heeft dat al niet te beduiden? Den ijver van Nehemia, van Paulus en andere ijverige mannen?

God geeft er door te kennen, dat het voorbeelden zijn, die Hij voor ons **gezichte** geeft, opdat wij er gebruik van zouden maken. Paulus zei, Philip. III: 17, Gij hebt ons tot een voorbeeld. De predikanten houden **zooveel** van voorbeelden, gebruikt die en volgt ze na.

Paulus zei, doet niet alleen 't geen gij van ons gehoord hebt, maar ook hetgeen gij in ons, en van ons gezien hebt, Phil. IV: 9. Paulus trachtte een voorbeeld te zijn in liefde, en geloove, en reinheid; hij zocht naar het Woord te wandelen. Een voorbeeld kan geen voorbeeld zijn, **zoo** het geen verplichting van na te volgen heeft. Al die duizende heiligen, die in het Woord staan in hun gouden en gestikte kleederen en borduursel, in hun inwendige en uitwendige schoonheid, wat doen ze als roepen: ziet op ons, Weest mijne navolgers, zei Paulus, als geliefde kinderen, gelijkewijs wij **Christi** zijn, 1 Cor. XI: 1. Kunt gij daar wel anders van denken? Moet gij geen toestemming aan het stuk geven ?

II. Het tweede is: als gij **zoo** iemand ziet (want de goddeloozen lezen zoowel den Bijbel als de vromen) in zijn heilig leven, wat werkt het op uw hart? pntmoet gij er ook niet wel, die in den Bijbel niet staan, die gij dagelijks ziet en hoort, wat werkt het op u ? Dat heeft altemets eene wonderlijke werking op het hart van den zondaar.

1. De eerste werking, die het heeft, is deze : dat hun hart klopt, zoodat zij wel voor God in 't eenzame moeten zeggen, och Heere, ik ben **zoo** niet. Ze wonen naast hun bureu, die **hooren** ze eens bidden, lezen, hun kinders onderwijzen, ze gaan **leeren**, ze gaan naar **Gods** huis, ze zien ze, ze **hooren** ze; daar lezen ze in den Bijbel, daar beziën ze die vromen, die in den Bijbel beschreven worden ; waar blijf ik, zeggen ze in hun harte, al willen ze het met hun mond niet zeggen; ze zijn evenals Judas; wel hoe dikwijls heeft hij in zijn hart moeten zeggen, ik ben niet als Petrus, ik ben niet als Johannes, ik ben niet als Jacobus, ik gelijke naar hen niet.

2. Dat niet alleen, maar zij krijgen overtuigingen; ik moest **zoo** zijn, ik moest ook **zoo teeder** zijn en God dienen, ik moest zijn als gij ; en hetgeen zij in de vromen zien, dat zien ze dat zij missen. Vreest God, en houdt Zijne geboden, Pred. XII: 13. Dat past mij en alle **menschen**; 't past mij zoowel als mijn bure; 't past mij zoowel als Aäron, David, **Abraham** en zijns gelijken; wat noodzaak hebben zij meer om God te dienen als ik? zij kunnen zonder dat niet in den hemel komen, maar ik ook niet.

Daar komt daar een jongeling publiek op den weg voor den Heere **neêrvallen**, ik hoor van het eeuwige leven spreken, zegt hij, maar ik hebbe het niet, ik ben **zoo** niet als die dat verkrijgen, wat moet ik doen om dat te verkrijgen? Luc. XVIII: 18. Dat zijn de twee eerste werkingen die het heeft; eerst, ik ben **zoo** niet, dan, ik moet zou zijn.

3. Nu, het derde is dit : dat ze in hun hart een groote beweging krijgen ; ze schijnen te zullen meegaan; ze beginnen God te **vreezen**; daar gaan ze wat beloven, wat voorgeven; voor een tijd gaan ze zich wat schikken; het schijnt het zal met hen gaan als Hand, XXVI : 28, daar staat de Koning om bijna over te komen ; die gevangen man had bijna die koninklijke ziele gekregen, gij beweegt mij bijna een Christen te worden, **zeide** hij tegen Paulus. Ik wenschte wel van God, **zeide** Paulus, dat **ende** bijna en **geheelijk**, niet alleen gij, maar ook allen, die mij heden **hooren**, zoodanige Wierden gelijk als ik ben, maar mijne banden wensch ik u niet toe, maar mijne **genaden**, vers 29. Zoo gaat het; een mensch wordt wel eens bewogen, **zij** beginnen met den geest, maar als het een tijd lang geleden is, **zoo** worden ze het moe.

4. Werkt het dit op het hart van een zondaar, dat de tranen hun wel eens uit de **oogen** zouden springen, en al was het een mensch, die anders te voren daartegen aangedruischt had, zij krijgen wel zulke nepen in hun hart, dat ze moeten uitschreeuwen, de **rechtveerdige** is voortreffelijker als zijn naaste, gelijk er staat, Spr. XII: 26. Daar hebben wij **zoo** een exempel van in den koning **Saul**, die riep uit tegen David, gij zijt rechtvaardiger dan ik; ik, noch niemand in de wereld is **zoo** als gij; is er wel iemand, die zijn vijand vindende, hem op een goeden weg zal laten gaan? **1 Sam. XXIV:18.**

5. Ook werkt het dit wel, dat ze **zoo** beschaamd moeten staan over de vromen, inzonderheid als zij hun goeden naam in Christus wel gelasterd hebben, en het **contrairie** ondervinden Hoe beschaamd stond het wijf Jobs wel daarna, dat zij haar man van God had willen af hebben; die dwaze vrouwe, hoe beschaamd heeft ze wel gestaan.

Wilt gij een boekje lezen daarover, want gij wilt toch altijd boekjes hebben, leest dan **H. Wits**, Twist des **Heeren** met Zijn wijngaard, pag. 104-106. Die **teekent** daar aan van het jaar 1420, dat het licht, dat **zoo** helder scheen in Bohemen, de papen in Nederland **zoo** bijster in het oog scheen, -dat met **groote** kracht de trommel wierd geroerd, de bazuinen bliezen alarm, om het volk des Lands tegen die vrome Christenen op **te** maken als tegen

ketters, die bij God en menschen verdoemd waren; daarop verlieten ze huis, hof, akker, have, om die menschen uit te gaan roeien; maar als ze daar kwamen, stonden ze beschaamd, ziende hunnen godvruchtigen wandel, en dat ze zulk een zaak tegen zulk een heilig volk gedaan hadden. Dat is het vijfde stuk.

6. Nu, ten zesde, werkt het ook dit wel, dat als de zondaar **Gods** kinderen ziet, het hem uitermate zeer den mond stopt, en hij is verlegen van binnen. De duivel had van Job gezegd, 't is maar om eigenbelang dat hij God vreest, om het voordeel en den voorspoed, dien hij daarbij vindt; omdat het licht **Gods** over zijne **tente** is, daarom is hij **zoo** vroom; maar toen de oordeelen kwamen, en dat hij zei, al doodde mij de Heere, **zoo zoude** ik nochtans op Hem hopen, toen verstak hij de stemme, toen had hij tegen God niet meer te zeggen, tegen Job. Ja hoe stom stond **Nebucadnezar** tegen Daniël en de drie jongelingen! Hij gaf een gebod, dat zij zouden **vreezen** voor den God van Daniël, Sadrag, Mesech, en Abednego, en er geen kwaad meer van zouden spreken. Hoe verstomd moest **Haman** staan, die van **Mordechäi** **zooveel** kwaad gezegd had, als hij hem daarna **zoo** moest vereeren! Hij kon niet **één** woord spreken.

7. Het werkt dit wel, dat ze tegen de vromen zeggen, ik kan **u** geen kwaad meer doen. 1 **Petri III**: 13, Wie is 't, die **u** kwaad doen zal, indien gij navolgers van het goede zijt? toen was het **zulk een** benauwden tijd; wie zal **u** kwaad doen, al moest gij onder de duivels verkeereren.

8. Het werkt dit: als iemand de vromen kwaad zou doen, dat de goddeloozen er wel kwaad om zouden worden; ze zeggen wel, doet het niet. Dit vinden we in Pilatus' wijf; zij zendt een van haar **knechts** naar haren man, heb toch niet te doen met dien rechtvaardigen man, al hebt gij de macht, Matth. XXVII: 19. 't Was of de vrouw dien nacht gelezen had, tast Mijn Gezalfde niet aan, doe Mijne Propheten geen kwaad, Ps. CV: 15.

9. Het werkt dit wel, dat ze er nog wel eens door opgewekt worden om voor hen te gaan spreken. De schenker dacht aan Jozeph; al had hij het wat vergeten, daar was evenwel wat in zijn harte, hij kon dat nog niet vergeten, hij sprak voor hem. Daar komen de soldaten van **Saul**, ze hadden Jonathan gezien in zijn handel en wandel, hij zal niet sterven, zeiden ze tegen **Saul**, 1 Sam. XIV: 45. Daar hangt daar een moordenaar aan 't kruis, die spreekt voor den Heere; wij lijden schuldig, zegt hij, maar Deze is rechtvaardig, Luc. XXIII: 41. Lysias de overste schreef een brief in saveur van Paulus, Hand. XXIII: 25-30. **Ebedme-**

lech de Moor sprak voor Jeremia bij den Koning, en zei, hij zou toch gestorven hebben daar hij was, laat ik hem uit den kuil halen; ach hij wou hem **zoo** gaarne uit den kuil geholpen hebben ! Gaat, helpt hem er uit, zei de Koning; hij haalt er hem uit met **zooveel** compassie, Jer. XXXVIII: 7—11. Die vorst van Perzië zei dat Daniël goed was, maar zijn volk wist hem **zoo** te verstrikken, dat hij bij de leeuwen moest, de koning was er **zoo** bedroefd over, dat zijn slaap van hem week, hij at noch en dronk niet over Daniël; kan ik dien man niet redden, **zeide** hij, en ben ik een koning van Perzië? moet ik zien, dat **zoo** een **onnoozele** onder de leeuwen moet? Dan. VI: 15.

10. Het werkt dit wel, dat de **goddelooze** zulk een estime en achting heeft voor **zulken**, die genade hebben; ik wou wel, zeggen ze, in mijn nood, dat gij voor mij naar God toeging, ik weet dat gij ingang bij God hebt, ik wou nu wel in mijn nood dat gij eens voor mij badt, ik wou u nu wel altijd bij mij hebben, **Zoo** ging het met dien trotschen Pharao, die anders **zoo** hard was als een duivel, bidt vuriglijk tot den Heere, **zeide** hij tot Mozes, Exod. IX: 28. Daar hebt gij ook een exempel van, 2 Kon. I. Daar ligt de koning ziek, hij hoort dat **Elia** zijne knechten ontmoet had, 't was, haalt hem eens, **zegt** hij, zegt, dat ik zulk een lust heb om met hem eens te spreken, laat hij eens ten hove komen, zegt dat ik ziek ben.

11. Ja nog eens, 't werkt wel zulk een ontzag voor de vromen in hun hart; al was 't een heer, die heeft wel zulk een ontzag voor zijn knecht, een vrouw voor haar meid, zij zouden ze wel naar hun **oogen** zien. Daar schijnt bij Naäman den Syriër **zoo** een Israëlitisch dochtertje geweest te hebben, zij sprak zulk een goed van den Propheet; zij schijnt zulk een liefde en achting bij haren heer en vrouw gehad te hebben, 2 Kon. V. Ja **Herodes**, wat had hij een achting voor Johannes gezelschap! wat beminde hij hem! wat vreesde hij hem ! Hij deed veel om hem, **Marc.** VI: 20.

12. Nog eens, 't werkt wel **zoo** op hun hart, dat zij zeggen, al den zegen, die ik heb, is om u; dat God ons bewaart en spaart, is om de tien rechtvaardigen, Gen. XVIII: 32. Soar wierd gespaard om Loth, Gen. XIX: 21. Dat heilige zaad, zeggen ze, is het steunsel van land en kerk. Jes. VI: 13. Laban zei tot Jacob, ik hebbe gemerkt, dat de Heere mij gezegend heeft om uwentwille, Gen. XXX: 27. Om uw dienst, zei Potiphar tegen Jozeph, wordt het al gezegend dat in mijn huis is, Gen. XXXIX: 5.

Ten laatste, het werkt **zoowel** op de goddeloozen, die uitverkorenen zijn, dat het een middel van hun bekeering is, 1 Cor.

VII : 16; en 1 Petri 111: 1-4, wordt gesproken van den verborgen mensche des harten, en **van** den wandel der vrouwen, om **zoo** zonder een woord anderen te winnen. Zonder een woordje te spreken zou dan **wel** het geloovige wijf den **ongeloovigen** man winnen. Ziet, dat alles werkt het wel op het hart van een **goddelooze**.

III. Maar nu kunnen wij korter zien, wat het werkt op het hart van de vromen. Godzalige voorbeelden werken **op** het hart van vromen. Debora in haar ijver **voor** God wrocht op Barak, en dat weer op **Jaël**, om met **Sisera zoo** te handelen, Rigt. IV. De eene soldaat maakt den andere gaande, de **eene** loopt vaardiger en sneller als de andere; het eene beestje volgt het andere, dat zijns gelijke is; **zoo** is 't ook met de vromen; zien ze in het Woord de vromen in hun wandel, wat zal het gevolg zijn? ik moet **zoo** zijn als gij, ik wil 't **met** u houden; ik wil mede die sieragiën hebben, die gij hebt. Johannes liep naar het graf, Petrus liep hem na, Joh. XX: 3-6. De eene held overtrof de andere, zij waren er evenwel bij; tot die drie eerste helden kwamen zij niet, zij waren evenwel onder de dertig en **diergelijke**, 2 Sam. XXIII: 23. Het zal daar op aankomen, dat er een scheiding komt, en dat is ons laatste stuk.

IV. Ons vierde stuk is dan: wat onderscheid is er tusschen de werking, die het op de vromen heeft, en tusschen die het op de goddeloozen heeft? Hier scheidt de zake; hier slaat de wage en de **schale** aan **eenen** kant over, daar 't **gewichte** is; 't eene is licht werk, en het andere niet. Wat onderscheid is er tusschen de overtuigingen van de goddeloozen, als ze de vromen bezien, en tusschen de overtuigingen van begenadigden ?

1. Eerst, de zondaar, als hij bewerkt wordt over de vromen, als hij dan bij de vromen is, **zoo** acht hij die overtuigingen, **hij** wil ze wel weten, hij heeft ze lief; maar is hij achteraf, dan kan hij er wel mee spotten, zij verachten, zij lasteren ze ; of doet hij 't niet door den prang in zijn gemoed, hij zwijgt. Maar de vrome, daar het wel werkt, zegt niet alleen in hunne tegenwoordigheid, maar ook in hun afwezen, ik moet **mij** als de vromen gedragen; zij prijzen ze niet in hun tegenwoordigheid, **opdat** ze niet **hoo**vaardig zouden worden, maar achteraf zeggen ze, wat is die een schoon mensch? wat is die voorzichtig! wat is die oprecht **!zoo** iemand hen benadeelt, zij spreken er voor, 1 Kun. XXII : 7, Is hier niet een Profeet **Gods**; zei Josaphat ? Achab zei, ja maar 't is een slecht man, ik **hate** hem, hij profeteert niets goeds, 't is alles in den wind met hem. Josaphat zei, de koning spreke niet **alzo**, hij is beter als gij 'denkt, ik wou dat gij hem hier

liet halen. In het **aangezichte** prijzen ze hen niet, dat zouden ze altemets niet kunnen dragen, dat zou hun tot een satan zijn, maar als ze benadeeld worden, vatten zij het er voor op.

2. Is 't onderscheid daarin. Als 't niet wel werkt, dan werken de overtuigingen niet door; in burgerlijken en geveinsden, **zoolang** als de overtuigingen duren, **zoo** schijnen ze achting en liefde te hebben, maar als de overtuigingen minderen, **zoo** is de achting voor de vromen minder. **Zoo** was 't met Farao; op het laatste **zeide** hij, gaat van onder mijne **oogen** tegen diegenen, die hij tevoren met tranen gebeden had, dat ze voor hem bidden zouden; **zoo** gij weetkomt, ik **zal** u **dooden**, **zeide** hij. Daar staat daar een **Saul** bij David, en zegt, gij zijt rechtvaardiger als ik, maar daarna stond hij naar zijn leven.

Neemt eens Johannes, daar staat, **Herodes** vreesde Johannes, hij was **zoo** dikwijls overtuigd, hij hoorde hem gaarne; maar daarna, als de overtuiging wat over was, **zoo** kostte het Johannes het leven.

Doch **zoo** gaat het met de vromen niet. Als zij door een vrome eenig geestelijk goed gekregen hebben, zij zouden er hun leven voor zetten; zij zouden er hun **oogen** voor uitgraven, kon 't hun nut zijn, en ze hun **geven**; zij zouden doen gelijk als Rachab aan de verspieters; wat was zij in gevaar! De stad Jericho was bezet, zij nam haar leven in hare hand voor die haar goed gedaan hadden, zij hadden haar **zoo** gesticht, Iet eens, zij versteekt ze. Iet eens op een Paulus, die als een leeuw was uitgegaan, kwam als **een lam** weder naar Damascus, en voegde zich bij de Discipelen; zij waren van hem benauwd, maar ziende dat er **zooveel** in hem was, nadat ze in zijn gezelschap geweest hadden, toen de stad wierd bezet om hem te vangen, de Discipelen nemen **als** hun leven in hunne hand, en lieten hem met een mand over den muur, en **zoo** ontkwam hij het.

3. Als het niet **wel** werkt op het hart van den zondaar, als de vromen de overhand krijgen, als die de meesten en de grootsten worden, als het een mode is mede vroom te zijn, dan worden zij ook vroom, evenals ten tijde Davids; toen hij niet in zijn huis wou zien als vromen, toen hij de goddeloozen uit zijn hof en **zale** deed, geheel Jeruzalem wierd schijnvroom, maar toen David de stad uit moest, kwam het voor den dag; te voren stelde Achitofel zich vroom aan, maar als David de stad uit was, toen was hij een verrader. Maar daar 't wel werkt, zeggen de vromen, gij zijt ons gezelschap, al ging het **u** nog **zoo** kwalijk; die be-minde zou in voor- en tegenspoed niet gescheiden worden, even

als Ruth en Naomi; valt mij niet lastig of tegen, zei **Rutli** tegen hare schoonmoeder, dat ik u zou verlaten, om van achter u weder te **keeren**; want waar gij zult henengaan, zal ik ook henengaan, en waar gij zult vernachten, zal ik vernachten, uw volk is mijn volk, **ende** uw God mijn God; waar gij zult sterven, zal ik sterven, Ruth I: 16, 17. Overlegt het. Och arme, wat zijn wij dwaas! wij denken haast aan zulke dingen niet in den loop van ons leven,

4. Daar het niet **wèl** werkt, zult gij het **zoo** vinden; zien ze een vrome, daar zij wat aan zouden moeten geven, dan is er niemand t' huis. Math. XXV : 42, Ik ben hongerig geweest, en gij hebt Mij niet te eten gegeven; 1 Sam. XXV : 10 zei **Nabal**, wie is David, en wie zijn zijne knechten, dat ik hun van mijn brood zou geven? Dan is 't gelijk die weduwvrouw te Zarepta in een haastigheid zei tegen den Propheet: man **Gods**, wat heb ik met u te doen? Zij **zeide** het van droefheid, 1 Kon. XVII : 18. Daar het recht werkt, als ze **Gods** kinderen zien in armoede, zij zouden ze door alle middelen en wegen wel toesteken, al was 't schoon met gevaar. Daar hebt gij een **exempel** van in Obadja, dien hoveling van Achab; hij zei tegen **Elia**, is het mijnen heer niet aangezegd, wat ik gedaan hebbe als **Izébel** de Propheten des **Heeren** doodde? dat ik van de **Propheten** des **Heeren** honderd man hebbe verborgen in eene **spelonke**, telkens vijftig man, **ende** die met brood en water onderhouden hebbe? Ik kon het niet zien dat er **zoo** mee omgesprongen wierd, 't wierd al gedood, ik zorgde voor honderd Propheten, 1 Kon. XVIII : 13.

5. Als 't niet **wèl** werkt, **zoo** zouden ze wel met de goeden willen sterven, maar in hun leven hebben ze geen zin; **zoo** dus, zeggen ze, **zoo** gespeend, **zoo** nederig, **zoo** exemplaar godvruchtig te moeten leven tot den einde toe, dat staat mij niet aan, maar hun einde wel.

Wereld, gij weet dat hun einde een eeuwige blijdschap en vrede zal zijn, maar weet, dat uw einde eeuwige naarheid zal zijn, een tandgeknars, een handgewring, hartgeklop, gij zult bij de woedende **duivelen** in eeuwige desperaatheid zijn; dat zal **zoo** duren eeuw uit eeuw in. Als gij dan op een **doodbed** ligt, hoe is 't dan? dan begeert men met een Bileam te sterven den dood des oprechten; dan wil men met de vromen, die in de stad zijn, wel sterven, maar niet met dezelve leven, Maar de vromen willen er mee leven, ook hun wandel staat hen wel aan; dat is het begin van den hemel, het onvolmaakte van den hemel, zeggen ze. In 't oordeel zal Pharao wenschen een Mozes geweest te hebben, en Judas

dat hij Petrus geweest **hadde**; in 't leven moesten ze 't gewild hebben.

6. Dan werkt het niet **wèl**, als gij met uw gedachten aan dat eeuwige leven niet eens denkt, maar dat gij **zooal** blijft leven en sterven in de zonde; dat zalige stichtelijke gezelschap, daar denkt gij haast niet eens om. Maar daar 't wel werkt, ik ga naar **Abrahams** schoot, zeggen ze, om aan te zitten met Abraham, Izaäk en Jacob, en al de Patriarchen, Propheten en Apostelen; ik wou dat ik in dat stichtelijke gezelschap al was; ik zucht om ontbonden en met Christus te zijn, bij al die geesten der volmaakt rechtvaardigen, een Abraham en Paulus en al die vromen.

7. Dan werkt het niet **wèl**, als u de minste fout, die in een kind **Gods** is, een balk is, en gij gaat dat misbruiken om daar uw zorgeloosheid en goddeloosheid mede te stijven, en zegt, niemand is volmaakt, en uwe zonden met een **Noachs** dronkenschap, een Loths onkuischheid, en met een Davids overspel, en zoo met de fout van een heilige bedekt. **Maar de rechtvaardigen**, dat ziende, hoe gebruikten ze die? Heere, zeggen ze, hoe nederig moet ik zijn! zijn die gevallen, ik acht die pilaren te zijn, laat ik dan niet hoogmoedig zijn, maar **vreezen**. En zij zien niet alleen hun fouten, maar ook hun **vernederinge** er over, Neh. **XIII**, Ps. **LI**. Hoe verbroken waren ze, eer zij getroost Wierden! vallen zulke mannen **zoo**, denken zij, **al** ben ik nog **zoo** niet gevallen, ik heb zulk een inwonende zonde, Rom. **VII**: 20. Ik zal niet volmaakt verlost zijn van de zonde en **aanvechtingen** des duivels, voor dat ik dood ben, Ram. **VI**: 7.

Daar hebt ge onze vier stukken. Neemt nu dien spiegel in uw rechter- en in uw linkerhand, en bekijkt elk uw aangezicht Zondaar, ziet gij de goeden en volgt gij de kwaden, gij zult bij den duivel in de hel **vallen**.

Vromen, ziet gij uw **aangezichte** in den anderen spiegel niet beter? Verbergt het niet, klopt uw gemoed niet op den mond. Wat wrocht het in u, als gij de vromen in den Bijbel en in hun **leven en omgang** zaagt? Moet gij niet zeggen, het beeld en opschrift is beter van de goeden als van de kwaden: Kunt gij er u beter bij vinden? Zijt gij in waarheid overtuigd door het exempel van de goeden? Al waart **gij** dan nog maar een **gekrookt** rietje, de goede God zal u niet breken, maar hij zal u van een kind in de genade laten opwassen tot een jongeling, van een jongeling tot een man, en eindelijk zal Hij u brengen in dat heerlijk gezelschap, in dat prachtig paleis, boven zon en maan, om hem daar te verheerlijken tot in eeuwigheid, Amen,

VIJF-EN-DERTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin getoond wordt:

- I. Hoe dat de vromen en **onvromen** door het **Woord** worden overtuigd.
- II. Hoe die overtuigingen in de **onvromen** niet verder gaan en niet goed zijn.
- III. Hoe de overtuigingen der **vromen** goed zijn, door de eigenschappen.
- IV. Hoe ieder zich hierbij moet leggen.

WIJ lezen, dat God tot den Profeet Jeremia zegt: **zoo** gij het kostelijke van het snoode uittrekt, zult gij als Mijn mond zijn, Jer. XV: 19. Weet gij wanneer iemand een goed **Prophheet** zal zijn, wil God zeggen? Dan, als hij **ware** genade en schijn-genade van malkanderen onderscheidt, als hij bedrog van waarheid onderscheidt, als hij kennis van de genade weet te onderscheiden. Een predikant moet bezorgd- zijn, dat hij de **peerlen** niet voor de zwijnen werpt, Matth. **VII:6**. Hij moet zorgen, dat hij het brood der kinderen aan de honden niet geeft, Matth. XV: 26. Hij moet zorgen, dat hij de handen der **goddeloozen** niet sterkt, en het **herte** der **rechtveerdigen** niet bedroeft, Ezech. **XIII:22**. Hij **moet** die zoeken. te ontdekken, die den naam hebben dat ze leven en nochtans dood zijn, Openb. **III:1**, die *een* gedaante der godzaligheid hebben, maar die de kracht **derzelve** verloochenen, 2 Tim. **III:5**. Hij moet ook niet vergeten de kinderen hun bescheiden deel te geven, de treurigen te troosten, de zwakken te ondersteunen, Jes. **LXI:2**, **1** Thess. V: 14. Als een predikant omtrent die laatste trouw en onderscheiden werkzaam is, dan zullen de eerste blijken van het rechte **slag** niet te zijn: dan zal 't blijken, dat ze wit gepleisterde graven zijn, die hunne huizen up een zandgrond gebouwd hebben; dan zal het blijken dat ze maar nabij komen, en niet binnen de genade zijn, dat ze maar brandende lampen in hun handen hebben, en geen olie van genade in hun harte-vat hebben. Een predikant moet weten dat hij vromen en **onvromen** voor zijn aangezichte heeft, en dat hij die vier of vijf zaken op het harte te leggen heeft.

1. Eerst **zoo** heeft hij op het hart te leggen, dat zijn toehoorders dikwijls. en met **ernst** moeten denken aan hun eeuwigen uitslag;